Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО
свет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областнойи Грозненски городскойи комитетий а Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совета а орган

Ера 23 июль 1959 шу
№ 59 (2271)
Мах 20 кап.

Керттердар — социалистически декхараш кхоачашделга

Сийлахь-йоккхача семилетка хьалхара шу долалуш хьайбаш дебадара а царех хьайоала продукташ алсамъяхара а хьакъехьа доккхий социалистически декхараш тIаийцар вай республикерча юртбоахама къахьегамхоша. Диззача ах шера шоай низ ца кхобеш хьинаре къахьийгад колхозий а совхозий а фермашкарча къахьегамхоша шоаш тIаийца декхараш кхоачащдеш.

Фуд укх дIадахача ах шера вай республикерча хьайбаш леладераштa карагIдаьннар?

Укх шера ялх бетта баьча балха итогаша хьахьокх соахка хьалхарча ах шераца нийсдича укх шера колхозашеи совхозашеи хьайбаш дебадаь хилар. Соахкарчул дукхагIа да хIанз доахан, жа, коа тIара оалхазараш, хьакхарч. ДукхагIа яьхай укх шера хьайбай продукташ.

1958 хьалхарча ах шераца нийсдича шура 11 проценти дулх 27 проценти дукхагIа даьккхад, фуаш 21 процент дукхагIа гулдаьд укх шера. 1958 хьалхарча ах шера яьккхачул 83 килограмм дукхагIа яьккхай республика колхозашкеи совхозашкеи укх шера цхьан фуражни Iаттагара шура. Дулх, тха, фуаш паччахьалкхенга дохкара ах шера план кхоачашъяьй республико.

ТIаийца социалистически декхараш кхоачащдеш къаьстта дика толамаш даьхад хьалха латтача районаша. Дика дийбад доахан Сунженскии, Гудермесскии, Грозненскии, Курчалоевскии колхозашка а совхозашка а.

Хьайбай продукташ дукхагIа яхара а эггара дикагIа толамаш даьхад Сунженски района колхозашеи совхозашеи. 1958 хьалхарча ах шераца нийсдича 32 процент дукхагIа яьккхай цига шура, хIаьта фуаш 43 процент дукхагIа гулдаьд. Цхьан фуражни Iаттагара юккъера лаьрхIача 1357 килограмм, е 1958 хьалхарча ах шерачул 158 килограмм дукхагIа яьккхай шура. Из республике эггара лакхагIа бола хьокхам ба.

Цхьабакъда дуккхача районашка латтача гIулакхаша хьахьокх нагахь санна болх сихха тоа ца бойя, хьайбаш дебадара а царех хьайоаха продукташ алсамъяхара а хьакъехьа республикерча юртбоахама къахьегамхоша 1959 шера тIаийца социалистически декхараш кхоачащдуларг ца хилар.

Цхьацца йолча ССКП райкомаша, райисполкомаша, колхозийи совхозийи кулгалхоша цу гIулакха теркам тIа ца бахийтар бахьан долаш 1959 хьалхарча ах шера йола паччахьалкхенга шура йохкара план кхоачашъяьяц республико. Доахан доажаде шортта даьгIенаш йоллашехь а, хьайбай продуктивность лоха хилар — доахан йоакхо во еш хилар, уж бокъонца кхоабаш а Iалашдеш а ца хилар мара кхы хIама дац. Из иштта хилар хьагойт Саьсанеи Советскии районашка, Шаьла районерча «Джалка» яхача совхозе латтача гIулакхаша.

Республикерча цхьацца йолча колхозашкеи совхозашкеи къаьст-къаьста дола хьайбай тайпаш соахкарчул кIезигденнад укх шера. Масала, Наьсарен районе соахкарчул кIезигагIа да детта доахан. Доахан а хьакхарч а соахкарчул кIезигагIа да укх шера Урус-Мартановскии Шалинскии районашка.

Зоотехникаша а фермай кулгалхоша а доахана йоагIача тайпара йоакхо ца яр бахьан долаш укх шера дахка аргIа йолаш дола дуккха доахан Iаьхар дисад. ДIадахача ах шера дахка дезаш хиннача доахах МагIалбикерча «Ингушски» совхозе 60 проценти, Урус-Мартановски районерча «Горец» яхача совхозе 66 проценти, Грозненски районерча Горячеисточненскии Наьсарен районерча «Назрановскии» яхача совхозашка 70 проценти ца дахкаш дисад.

Во латт республикерча дуккхача районашка хьакхарч лелаяра гIулакх. 1959 шера хьакхарч чуоттаяра хьакъехьа тIаийца социалистически декхараш 16,5 процент мара кхоачащдаьдац дIабахача ялх бетта республикерча колхозашеи совхозашеи, хIаьта хьакхарч кхабара прогрессивни методаш юкъе ца йоалаяр бахьан долаш хьакхий дулха цхьан килограммага дIабода мах хила безачул дуккха лакхагIа а ба.

Дика латтац вай колхозашкеи совхозашкеи коа тIара оалхазараш леладелга а. КIезигденнад паччахьалкхенна оалхазарий дулх. 1959 шера паччахьалкхенга 3 миллион коа тIара оалхазар дохка дош деннад вай республикерча юртбоахама къахьегамхоша, хIаьта хIанз укх сахьате вай ерригача колхозашкеи совхозашкеи 1,8 миллион оалхазар мара дац.

Цу гIулакхаша хьахьокх вай республикерча дуккхача ССКП райкомаша, райисполкомаша первични партийни организацеша, колхозийи совхозийи кулгалхоша, колхозаша, совхозаша, районаша 1959 шера тIаийца социалистически декхараш кхоачашдара бокъонца йоакхо ца яр а цу гIулакха колхозникаши, совхозий болхлойи, юртбоахама специалисташи баха беззача тайпара цар оарцагIа баьха ца хилар а.

Цар дицдалийтад хьайбаш дорстаделга, царгара дукхагIа продукташ йоахилга ахкан замах шортта даьгIенаш а кхы хьайбашта эша хьалаш а долча хана дикагIа дулургхилар. Цар теркам баьбац къаьстта цу хана баьцах йизза латтача даьгIенашка бажача бежо кхы мел йолча ханачул дукхагIа шура, дулх, кхьйола продукташ луш хилар.

Цудухьа партийнии советскии организацеш декхарийла я 1959 шера колхозашеи совхозашеи тIаийцдаь социалистически декхараш кхоачашдара ахкан замах бизза пайда эца а цу гIулакха беррига хьайбаш леладераш оарцагIа баха а. Партийни организацеш декхарийла я хьайбаш леладераштa юкъе бу массово-политически болх тоабе, ужаш шоашта хьалхашка латтача декхарех а дезача гIулакхех а бокъонца дIакхетабе.

Хадданза къовсам лоаттабе беза лакхара социалистически декхараш хьа тIа а ийдеш, ужаш кхоачаш а ца деш, лелаш болча даьсса хабар дувцарашца. Царга дIахайта деза 1959 шера тIаийца декхараш кхоачащдезалга а ужаш кхоачаш ца дерашца партийни организаце машар хургбоацилга а. Беррига шах хила беза социалистически декхараш кхоачашмишта ду хьожаш.

1959 шу чакхдала пхи бутт совгIа ха мара йисаяц. Иштта ха мара йисаяц XXI съездо а 1958 шера декабрь бетта хиннача Пленумо а даьча соцамашка хьежжа юрта боахам дIахо дегIабоалабара дешаш дувца гулъеш йола ССКП Центральни Комитета аргIан Пленум хила а. Вай республикерча партийнии советскии организацей, колхозникий, совхозий болхлой, юртбоахама специалистий декхар да хьайбаш леладара гIулакх тоаделга, шура, дулх, тха, кхьйола хьайбай продукташ яхара декхараш кхоачашделга.

Къахьегама кердача толамашца накъа гIо аргIан йолча ССКП ЦК-а Пленума.

ЯЛАТАШ ХЬОКХАШ ЛАТТ

Ховш да ханнахьа ялаташ чуийцача уж кIезигагIа довлга. Из дика кхетаду Сунженски районерча къахьегамхоша. Ханнахьа ялаташ дIадерал, царна дика гIулакх дарал совгIа, уж чуэца а дика кийчбеннабар механизатораш. Из къаьгга гучадаьннад хIанз, балхаш сихденнача хана. 22 эзар совгIа гектара тIара ялат чуэца дезаш ба механизатораш.

КIаьдбалар фуд ца ховш сихеи цIенеи чуийцар цар 6 эзар гектар мукх. Цул тIехьагIа техника вIаштIехьаяьккхар.

Районе чуийцача 17 эзар гектарах 11,5 эзар гектар хьакхари ардари къаьст-къаьста долаш чуийцай, хIаьта духхьала комбайнаца аьрдачул хIара гектара тIара 2,5 центнер дукхагIа а яьннай.

Къаьстта дика дIадоладелар ялаташ чуэцилга «Красни Арми» яхачеи Ленина цIерахчеи колхозашка. Цу колхозашка 5—6 дийнахьа мукх чуийца а эггара хьалха паччахьалкхенна из дIабенна а баьлар.

ХIара сменах йола балха нормаш тIеххоачашъеш, ялаташ цIена чуэцаш бола механизатораш дукха ба «Красни Арми» яхача колхозе. Царех ба В. Дудкин, Е. Неткачев, иштта кхыбараш. Духхьала 8 дийнахьа 470 гектар ялат хьекха ваьлар XIX-ча партсъезда цIерахча колхоза машинист М. Поленников; цу колхозерча машиниста Фильчуковс 8 дийнахьа 353 гектар хьекхай.

Уж толамаш даха цар а кхыбарий а вIаштIехьадоал шоай агрегаташ дика лелаярца, ди а бийса а ца къовсаш къахьегарца.

Бакъдар аьлча кхоачамбоацараш а да механизаторий балхашта юкъе дукха-м. Царех цаI да цхьан кхай тIа ялаташ чуэцаш дуккха а агрегаташ лелилга. Цу гIулакхо механизаторий бехктоккхам лохбу, ялат дукхагIа да а дов.

10—12 балха дийнахьа ялаташ чуийца баргба районера механизатораш.

ЯСИНЕЦКАЯ,
Сунженски района юртбоахама инспекце начальник.

ЦхьоагIонца къахьегараш

Ханнахьа ялаташта гIулакхаш а даь районе эггара хьалха ялаташ чуийца а паччахьалкхенна дIадена а баьнна, хIанз хьайбашта гIожеи мошеи доакъар кийчдеш боахк Урус-Мартановски района «Горец» яхача совхоза 6-ча отделенера къахьегамхой.

20-ча июле кхаччалца лаьрхIача 500 тонн доакъар кийчдаьд нов. Х. Абдулмежидовс кулгалдеча 1-ча полеводчески бригадерча механизатораша, гурахьа хьайбаш Iангара доахаргдолча моттигашка 150 тонн дIатIа а йихьай. Из да хьалха хьекхача цонаш тIара доакъар. Иштта дика доакъар даргдолаш да цу цонаш тIара шозлагIа хьекхача а.

Маькхеи кIинеи ча доакъара гектара дика да укх шера. Цудухьа ханнахьа 519 гектара тIара ча вIашкатехад отделенерча болхлоша. Из бахьан долаш 3633 тонн гIожа доакъар тIакхийттад.

Отделенерча къахьегамхоша шоай болх дика вIаштIехьабаккхар бахьан долаш цар вIаштIехьадаьннад дIадахача шерарчул шозза дукхагIа гIожа доакъар кийчде.

Районе хьалхарчарца силос кийчъе а йолаеннай отделени. Духхьала 2 дийнахьа 600 тонн силос лаьттагIа еллай болхлоша. Иштта къахьеге хIара Iштта 20 тонн силос кийчъяра дола декхар сийленца кхоачащдергда цар.

Хьайбашта доакъар кийчдеча хана дика къахьегарца белгалбаьннаб тракторист С. Хажаев, комбайнер А. Эльбукзев, аргIаш дераш А. Дотаев, Д. Умишев, В. Магомаев, иштта кхыбараш.

А. ПАЛЬЧАК.

Россиски Федерацена карагIдаьннараш

РСФСР-а халкъа боахам дегIабоалабара паччахьалкхен план 1959 хьалхарча ах шера кхоачашъяра итогаш

РСФСР-а Министрий Советерча Центральни Статистически Управлене хоама тIа хьахьокх, боахама а культура а дерригача доакъошка семилетка хьалхарча шера план кхоачашъеш 1959 хьалхарча ах шера РСФСР-е даьха доккхий толамаш.

ССКП ЦК-а июньски Пленума сийленца накъа баха шерра йолаьча социалистически яхьа ларда тIа РСФСР-а промышленносто валовой продукци яккхареи керттера хIамаш хьяреи ах шера йоагIа план ханал хьалха кхоачашйир. Колхозашеи совхозашеи толамца чакхдаьхад бIаьстан кхашкара балхаш. Хьайбаех йоаха продукташ кийчъяра план тIеххоачашъяьй. Халкъа боахама дерригача доакъошка дIайоийта капитальни вложенеш дикка дукхагIа я. Халкъа культураи материальнии хьал кхы а лакхделар.

1959 хьалхарча ах шерара валовой продукци яккхара план 105 процент кхоачашъяьй РСФСР-а промышленносто. 1958 хьалхарча ах шера хинначул валовой продукци 12 процент дукхагIа арахийцай. 1958 хьалхарча ах шера паччахьалкхен промышленноста цхьацца долча доакъошка валовой продукци укх тайпара дукхагIа яьккхай: Iаьржачеи бос болчеи металлурге — 9 процент, доагамеи энергетически промышленносте 10 процент, машинаши металлах хIамаши еча 15 процент, химически резина ечеи 10 процент, строительни материалий промышленносте 26 процент, хьун, каьхата, дахчах хIамаш еча промышленносте 9 процент, ейгача промышленносте 7 процент, кхачан промышленносте 14 процент.

Еза-йоккхача промышленноста продукце кертера дукха тайпаши бахача наха эша товараши арахеца ах шера йоагIа план тIеххоачашъяьй.

1958 хьалхарча ах шера хинначул 1959 хьалхарча ах шера РСФСР-а промышленносте къахьегама овсарле 8 процент лакхъеннай. 1959 хьалхарча ах шера йоагIа продукцега дIабода мах лохбара план тIеххоачашъяьй. 800 эзар совгIа болча изобретателашеи рационализаторашеи 1 миллион изобретенеши рационализаторски предложенеши юкъейоалаяьй. Юкъейоалаяьча предложенех шера 3 миллиард сом совгIа кходаьд.

Россиски Федераце юрта боахама къахьегамхой дика дакъа лоцаш ба ворхI шерарча плана заданеши лаьтта тIара а хьайбаех а продукташ яхара декхараши ханал хьалха кхоачащде лоаттабеча къовсама юкъе. Колхозашеи совхозашеи соахкарчул хьалхагIа чакхъяьккхар гота, хIаьта бIаьсти культураш дIаера план тIеххоачашйир. ЦСУ хоама тIа йоах, колхозашкеи совхозашкеи пайда луш дола хьайбаш дукхагIа дийбад. 1958 хьалхарча ах шера хинначул 38 процент дукхагIа дулх даьккхад. Дулх, шура, фуъаш тха эцара план тIеххоачашъяьй. ХьалхагIа машинно-тракторни станцешка хинна техника колхозашка йохкилга чакхдаьнна дала доал.

Транспорт дегIайоалаеча дIахо а толамаш даьхад, халкъа боахамага дIайохийта капитальни вложенеш дукхагIа хиннай.

РСФСР-а халкъа боахама дерригача доакъошка болх беш бола беррига болхлойи гIулакхера нахи 1959 хьалхарча ах шера соахка цу хана хинначул 1 миллиони 150 эзари саг дукхагIа хилар.

ССКП XXI-ча съезде дIахо а халкъа вахара материальни хьали культурни боарами лакхбе аьнна оттадаь хинна доккхий гIулакхаш кхоачащдеш хилар 1959 хьалхарча ах шера. Промышленноста цхьацца долча доакъошка болхлойи гIулакхерча наьхеи балха ди ялх-ворхI сахьта болх бергболча доакххилга дIахохьош да. Болхлойи гIулакхерча наьхеи балха ди лоацделга дIадихьар алапи кIезиг а ца деш. ДIадахача ах шера Россиски Федераце бахача наха пенсех, пособех, льготех паччахьалкхено 72 миллиард сом совгIа ахча делар, е 1958 хьалхарча ах шера хинначул 9 процент дукхагIа.

ДIахо а дегIадера нах чубахеп культурно-вахараи эша гIирсаш хьалделга. 1959 хьалхарча ах шера хьал а даьд, нах баха чу а хайшаб 9,3 миллион квадратни метр йолча цIеношка, е 1958 хьалхарча ах шера хинначул 1 миллион квадратни метр дукхагIа. ДIахо а толамаш даьхад паччахьалкхени кооперативнии торговли дегIайоалаеча, социалистически культуреи унахцIеной лораеча.

РСФСР-а халкъа боахам дегIабоалабара паччахьалкхе план 1959 хьалхарча ах шера кхоачашъяра итогаша тешал ду, Россиски Федераце къахьегамхоша, Советски Союза дерригача халкъаша а санна, дIадахача ах шера халкъа боахама дерригa доакъош дегIадоаладеш керда йоккхий коталонаш яхарахи семилетка заданеш ханал хьалха кхоачашъе толамца къовсам лоаттабеш хиларахи.

Коммунистически къахьегама бригада

Свердловск. Уралмашзавода, болхлой семилетка план ханал хьалха кхоачашъяра яхье эттаб. Социалистически яхье хьалха латт коммунистически къахьегама коллективаш, аьнна цIи яккхара тIехьа къовсам лоаттабеш бола болхлой. Уж тайпа бIаь гаргга коллектив я укхаза.

Шин бригадах хIанзлехьа а тиллай из сийлен цIи. Царех цхьанне, буровой машиний токараш болча бригада хьалхле лелаю Николай Тюленевс. Цу бригадацарчар лаьрхIад, ворхI шера план ялх шера кхоачашъе а, хIара бетта 200 процент нормаш яха а, хьаю хIамаш дика хилийта а. Бригада ший дош кхоачащдеш я.

Сурта тIа: Николай Тюленев шийгара смена дIаийеча Михаил Красинскега станок дIалуш воал.

Б. Назарова сурт. ТАСС фотохроника.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета IV сесси

«Школа вахарцара бувзам чIоагIбара де деза гIулакхаши Нохч-ГIалгIай АССР халкъа дешара система дIахо дегIайоалаярахи» яха дош дувцаш Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета IV сесси хилар Грозне 21-ча июле 1959-ча шера.

Сессе дувца оттадаьча дешах докладаш йир республика просвещене министра, депутата **Г. Цыганковси** республикански къахьегама резервай управлене начальника **А. Решетниковси.**

Сессе содоклад йир Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета халкъа дешара массаз йолча комиссе председатела депутата **Б. Габисовс.**

Сессе дувца оттадаьча дешах къамаьлаш дир депутата **Р. Умаевс,** депутата **В. Татаевс,** депутата **А. Бузуртановс,** депутата **Е. Брыксина,** филологически Iилмай кандидата **Д. Мальсаговс,** депутата **Л. Шадыжевас,** № 3 йолча школа-интерната директора **Б. Маляровс,** Гудермесски райисполкома председатела Н. Парсадановс, Грозненски горОНО заведующе **А. Ромовске,** депутаташа **С. Арсановси А. Точиевси,** исторе, метта литература Iилма-тохкама института директора **А. Саламовс,** № 5 йолча ремесленни училища директора **А. Кляснера.**

«Школа вахарцара бувзам чIоагIбара де деза гIулакхаши Нохч-ГIалгIай АССР халкъа дешара система дIахо дегIайоалаярахи» яха соцам тIайнцир Лакхехьарча Совето. Из соцам тIехь арабаргба.

ГАГАНОВА ВАЛЕНТИНАЙ ПОЧТА...

МАДАРРА КОММУНИСТИЧЕСКИ ГIУЛАКХ

Тхо, Волжски гидроэлектростанци хьалъераш, советски мехкара беррига а нах санна раьза да Iа доладаьча гIулакха. Iа беннача хьокхамо, дукха еза Валентина Ивановна, вай мехкарча дуккхача болхлойи инженерийи дог ураоттадаьд. Тханцига Волга йисте дукха ха йоаццаш дунен тIа эггара йоккха Iа йола гидроэлектростанци хьалъьяча, хIанз итташ керда заводаши фабрикаши хьалъеш латт. Къаьна Жигулеш — Юкъерча Поволжьерча промышленни районех цаI а хинна дIаотташ латт. Iа доладаь гIулакх дIахьош дукха нах ба тханцига. Советски обществон хьашташта хье кхоца еш гIулакх деш Iа беннача хьокхамо массаза а дегаш урауттадергда вай паччахьалкхен къахьегамхой. Къахьегамах дукхагIа алапи доагIача хьалха латтача бригадера тIехьайисача бригаде а яха, из бригада хьалха латтача бригада тIехьакхеяьй Iа. Из бокъонца дола дика гIулакх да. Из дизза дола къахьегамцара коммунистически гIулакх да. Сона хетачох, хIанз массанахьа а дикагIа бола, хьалха латта болхлой тIехьайисача бригадашка гIоргба, вай мехка цхьаккха а тIехьаюсаш бригада, план кхоачаш ца еш цхьаккха а саг хургвоацаш.

Социалистически Къахьегама Шозза Турпал электросварщик Алексей **УЛЕСОВ.**

г. Ставрополь-на-Волге.

КЪАЬНАЧА ТАЙПАРА КЪАХЬЕГАР ЭХЬ ДА!

Iа доладаьча дикача гIулакхо дегаш ураоттадаьд тха... Оаха кхетаду, Iа цIенча дега чура доладаьча, дикача гIулакхал тIехьагIа, хьалха санна, къаьнача тайпара къахьегар эхь долга.

Химически машинаш еча Ерригсоюзни Iилма-тохкама а конструкторски а института сотрудникаш **Р. КАМЕНСКИЙ, Р. ДЕЕВА, Е. КАПЛИНА, И. ПАНФИЛОВА, И. ЛОГИНОВА, Л. ВОРОНИНА,** кхыбараш а.

г. Москва.

ВАЙ ДАГАРА ДАР ЦАI ДА

Iа даьр боккъала дика гIулакх да. Цо Iалаьмате дика хьагучадоакх хьа дог, цхьаккха халонех ца кхерача, майрра кхоаненга хьежача, бокъонца волча советски сага дог. Оаха, ЦIе байракх йолча Балтийски флота морякаша, доккхал ду хьох а Iа даьхача къахьегама толамех а.

Моряк чIоагIа лоIам болаш хила веза. Нагахьа санна кIезиг-дукха а хьох тарра гIулакх долаш тхо хуле, моральни дика гIулакхаш Iомадеча тхоай баьнна толам лоархIаргба оаха цох.

ХIанз хьаи тхаи вахара гIулакхаш тайп-тайпара да. Хьо производстве болх беш я, тхо — вай маьрша къахьегам лорабеш латт вай йоккхача Даьхен форда доазонашка. Цхьабакъда, вай дагара дар, дувца ца дезаш, цаI да — из да керда общество — коммунизм хьалъяр. Тхоаш флоте гIулакх даь даьлча, тхо а доагIаргда барт тайна къахьегача дезала юкъе, шуца цхьана яь а йоаккхаргья вай из Iалаьмате йоккха гIишло.

Тха матросски дIайха моаршал да хьога. Балтийцаш **В. А. ГАЙДУКОВ, И. А. ПАВЛЕНКО, В. А. ШМАТОВ, Ю. П. КАПКИН,** кхыбараш а.

ДУХХЬАЛ ВАЙЦИГА МАРА ИШТТА ЧIОАГIА ЛАРХIАЦ КЪАХЬЕГАМ

...Духхьал вайцига мара иштта чIоагIа лархIац мугIарех волча сага къахьегам, духхьал вайцига мара болх бе йиш яц ший вахара кхоанарча денах шек воацаш...

В. М. ГОЛОВИН, зоотехник.

г. Кисловодск.

НАГАХЬА САННА БЕРРИГА БОЛХЛОЙ ХЬА ХЬОКХАМА ТIЕХЬАБОАЛЕ

Нагахьа санна вай Iалаьмате боккхача мехкара беррига болхлой хьа хьокхама тIехьабоале, нагахьа санна бIарччача шера хIара болхлочо цаI йоалаяь а, рационализаторски предложени юкъейоалайой, тIаккха вай Даьхенга доккха материальни рузкъа кхоачаргхиларахи семилетка ворхI шера а йоацаш, ханал хьалха кхоачашъергхиларахи йола уйла дIакъастац соцара.

Валентина Гаганова... Малав хIанз из цIи ца йовзаш! Цо дIадоладаь гIулакх эзараш, эзараш болча наьха дог ура а оттадаь, берригача мехка гIолла чIоагIа dIадаьржад. Гагановас дIадоладаь гIулакх хьалъийца нах хIара городе, юрта, промышленноста дерригача доакъошка ба. ТIехьайиса участкаш хьалха латтараштa тIехьакхееш дIадоладаьча цу гIулакхо Даьхенна массанахьа а боккха пайда а баьб, хIанз беш а ба.

Чукоткера, Узбекистанера, семилетка стройкашкара, баьх долча лаьтташкара, Балтикени Боккхача океанеи морякашкара, Кубанерчеи СибирегIерчеи ахархошкара, Донбассерча шахтерашкара, Ригерча текстильщикашкара, — мехка масса миIингашкара эрсий къаьнарча городе — Вышний Волочоке дукха письмоши телеграммаши ух. Дог гIоздаьнна а эрсий болхло бахьан доккхал деш а яздаьча письмош тIа хьагучадоал советски сага дог-уйла.

«ЦУ КЕРДАЧА НАЬХА ЭГГАРА ДИКАГIА ДОЛА ГIУЛАКХ, — яьхад Н. С. Хрущевс, — ХАЛКЪА ВАХАРА ТОЛАШАГIА ДОЛА ХЬАШТАШ КIОАРГГА КХЕТАДАР, КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ПОЛИТИКА КIОАРГГА ЙОВЗАР, ШОАЙ НИЗ, ШОАЙ ГОВЗАЛ КОММУНИЗМ КОТЪЯЛАРА ГIУЛАКХА ДIАДАЛА ЦАР БЕЗАМ ХИЛАР ДА».

В. И. Гагановага яздаьча письмош тIара моттигаш я оаха лохехьа кепа тохараш.

ХIанзехьа а коммунизма наIIар тIа ба, новкъост Гаганова, хьо санна бола а Iа санна сатем боацаш, дог цIена болх бу, хьа новкъостий санна бола а нах.

Производственни комбината слесарь **А. Ф. ТАМАРОВ.**

Куйбышевски машин-наькъа станци Балашейка.

КАРАГIДАЬННАРЕХ КХОАЧАМБИЙ IАЦ СОВЕТСКИ НАХ

...Хьона бокъонца кора а даьд практически Iа хьа а хьекхад къахьегама овсарле текстильни промышленносте лакхъянь ца Iеш, халкъа боахама массадолча доакъошка а лакхъергйола наькъаш. Дукха я вай толашагIа йола бригадаш цхьабакъда юкъера яраш дукхагIа я, кIезига яц хIанз а тIехьайисараш. Ерригаш а толашагIа ярашта тIехьакхеяр — хала а сий долаш а декхар да. Текстильщиkий дега-ондо я хьо хIанз. Шахтерий Николай Мамай ва, юрта боахамерча механизаторий Шталов ва, хIаьта тха, текстильщикий, Гаганова Валентина я.

КарагIдаьннарех кхоачамбий Iац советски нах...

Л. Я. Буклевич.

Г. Приморск.

ДУККХАЧА КХЫЧАР А САННА, АЗ А ХЬАЛЛАЬЦАД ХЬА ГIУЛАКХ

...Дуккхача кхычар а санна, аз а хьаллаьцад хьа гIулакх — коммунистически къахьегама бригадера мугIарегIарча бригаде яхай со. Кхы а доккхагIа толамаш доахалда Iа балха тIа.

ЛЫСАК Екатерина,
№ 3 йолча Львоверча когий гIирса фабрикера закройщица.

г. Львов.

МИШТА КАРАГIДАЬЛАР ХЬОНА ИЗ?

Еза Валентина! Хьона карагIдаьннараш айса газеташ тIара дешаш, сай уйла ю аз. 1942 шера денз столяр волаш болх бе волавелар со. Массадолча хIаманна тешаме а дог цIена а вар со. ТIаккха 1944 шера кагирхой бригада бригадир со оттавича, кхетий хьо, вIалла лоархIа а ванзар со сайна тIадожадаьча декхарах. Эггара са харцахьара гIулакх дар цхьаболча сай бригадацарча членашца са барт кхеташ ца хилар. Аз сай хур дарах, хIама хиланзар са.

Уж тайпа халонаш хьона а нийсъенна хургья аьнна хет сона цхьабакъда, сихха хьайх тешаргболча тайпара мехкарашта делIала яха хайнад хьона. Мишта карагIдаьлар хьона из?

В. А. БОЙКО,
тракторни заводера болхло.

г. Челябинск.

ХЬАЙОЛА ЯХЬ ЛОАЦАРГЬЯ ВАЙ

Тхона чIоагIа хьашт долаш гIулакх да Iа дIадоладаьр. Болх дикагIа бара дукха хьинар чудоссадир сона цо. Сона хов, вай мехка сихагIа коммунизм хьалъяра Iа дIадоладаьча гIулакхо халкъа боккха пайда лургболга. 108—110 процент план кхоачашъю са участко. Iа дIадоладаьча гIулакха жоп луш, оаха тхоашта декхарш тIаэц хIара бетта план 110 процентагара 115 процентага кхаччалца кхоачашъе, хIаьта хьога ала безам а ба тха — хьайола яхь лоацаргья вай!

ЗУБАРЕВ Борис,
Истиньински машиностроительни завода заготовительни участка мастер.

Рязански область

МИЛЛИОНАШ БОЛЧА НАХА ХЬАЛЛОАЦАРГДА ИЗ ГIУЛАКХ

Хьа дог цIенача, дикача гIулакхах даь йоазош гIадвахарах дог ца тохалуш дешалац сога. МугIарерча болхлоех йолча Iа юхь йолаяьи сий долча болама. Из гIулакх карайница нах эзараш ба шун хIанз, хIаьта хургбараш миллионаш а ба. Денал долаш советски патриотка я хьо.

ЧIоаггIа лоац аз хьа кулг а хьа бригадацарча новкъостий дошо кулгаш а.

72 шу да са, цхьабакъда сона а хьинар чудоссадаьд шун къахьегамо.

Н. М. МАЛЕЧА.

г. Уральск.

КЪОВСАМ ЧIОАГIАГIА БОЛЧАХЬА ВАХА ВЕЗА

Ма дика саг я-кх хьо а, Валя. Хьогара Iомавала веза халонаш эшае, къовсам чIоагIагIа болчахьа аха. Дика мел дола гIулакхаш тхоашта Iомадеш доахкача тхона боккхача хьокхаме да уйла цIена йолаш, денал чIоагIа долаш дола хьона карагIдаьнна гIулакх.

Комсомольски группо тIадилларах яздаьраш ба старши лейтенант **БЕЛЕНЬКОВ,** старши сержант **ДАРСАКОВ,** сержант **ШЕВЧЕНКО,** рядовой бола **БЕЛОГЛОВОВ, ЧЕЛАК.**

...Дерригa письмош дийца варгвац. Царех хIара письмо тIара, кизга чу санна бIаргагу, капиталистически обществе гучабала йиш йоаца хьокхама низ, частни доалахье дIаяьккхача обществе Iалаьмате боккха лоархIам болаш хилари хIаьта укх обществе духхьашха кхача нахага ше караэцийта цун йиш хургхилари кIоарггача хьаькъалца хьа а хьокхаш В. И. Ленина хьалхадаьккха гIулакх.

Гаганова Валентина хьалха латташ бола болам вай советски вахаро, къахьегамхой творчески хьинар цIаккха ца хиннача тайпара айдаь а йолча социалистически общество толаме дегIайоагIилга Iалашдеш а Коммунистически парте балхо кийчбаь ба.

Уж я уж гуччахьара коммунизма белгалонаш!

Л. ЗУБКОВА.
(ТАСС корр.)

Калинински область,
г. Вышний Волочек.

ХАЛКЪА БОАХАМА ДЕРРИГАЧА ДОАКЪОШКА ТЕХНИЧЕСКИ ПРОГРЕСС СИХЪЕРГЬЯ ВАЙ

Нохч-ГIалгIай АССР-а партийни актива собрани

Укх шера 17-ча июле Ленина цIерахча культура Дворeце хилар ССКП ЦК июньски Пленума итогаштеи республика партийни организаце декхараштеи хетаяь йола Нохч-ГIалгIай АССР-а партийни актива собрани.

Доклад яьча ССКП обкома хьалхарча секретара А. С. Трофимовс ворхI шерара план толамца кхоачашъяра ЦК июньски Пленума Iалаьмате боккха лоархIам хилар белгалдаьккхар. Пленумо белгалдир производстве комплексни механизации автоматизации яра, поточни линеш балха юкъе йоалаяра, къаенна оборудовании, штампаши, инструменташи хувцара, арахецаш йолча продукце дикал лакхъяраи, цох дIабода мах чухьнахьа баккхараи бокъонца дола декхараш. Иштта белгалдаьд химически текстильнии промышленность дегIайоалаяра де деза балхаш.

Пленумо кхал а маIа а болча болхлошка, колхозникашкеи колхозницашкеи, советски интеллигенцега, Советски Союза берригача къахьегамхошка дог айдеш кхайкарал дир семилетка ханал хьалха кхоачашъяра, технически прогресс яра дерригача халкъа социалистически яхь кхы а шерагIа йоаржае, аьнна.

Пленумо лерхI, йоах ССКП ЦК Кхайкарал тIа, ворхI шера план кхоачашъяр а тIеххкхоачашъяр а — вай хана эггара керттера декхар да. Из ба коммунизмага бодача новкъа вай Даьхено боаккхаш бола хоадам беш бола гIа.

Нов. Трофимовс активага хоам бир ССКП XXI-ча съезда исторически решенеш кхоачашеш республика партийни организацес, промышленни предприятей къахьегамхоша, инженераша, техникаша, Iилма институтийи конструкторски бюройи болхлоша баьча боккхача балхах, СССР-а Iилмай Академе автоматиканиi телемеханиканиi институтаца цхьана грозненски специалисташа хьаяьй мехкдаьтта доаккхача процессашта телемеханизаци яра частотно-фазови система.

ГрозНИИ даьча лоархIамаша ала торо лу, республика промыслашта телемеханизаци яро экономически хьокхамаш дикка лакхдергхилар. Къахьегама овсарле 24 процентага кхоачаш лакхлургья, хIаьта мехкдаьтта дебит дистара телемеханизаци ерг хилара лоархIам бича 29 процент, цунга хьежжа мехкдаьтта даккхарга дIабода мах 4-и 5, 6-и процент кIезигагIа хургба.

Мехкдаьтта промыслашка кулгашца ду балхаш аттача доахаш е геттара дIадоахаш механизмаши кхыйола машинаши еш боккха болх баьб Центральни ремонтно-механически завода коллективо. Укхаза хьаяьй насосни-компрессорни турбаши штангаши вIашагIъехкаш а вIашагIйоахаш а йола пневматически двигателаш йоахка механизмаш.

Къаьнара контрольно-дистара аппаратура хувцаш боккха болх баьб грозненски нефтеперерaботчикаша. ХIанз мехкдаьтта чакхдоахачеи нефтехимически ерригача установкаш тIа автоматически нийслу пишкашкара температура, колоннай тайп-тайпарча моттигашкара температура, технологически жидкостеи газеи керттера потокаш, цу потокий давлени нийсъяр санна йола лоархIамера параметраш.

Республика промышленносте дукхагIа автоматизаци яь производство энергетически я. ТIехьарча хана Новогрозненски теплоэлектроцентрале теплови контролеи автоматикани болхлой низацца котельни цехе электронни автоматика установка вIаштIехьа а яьккха дIаоттаяьй, мазутни яьшка пар бIоахбалара температура автоматика вIаштIехьа а яьккха дIаоттаяьй.

Дика болх бу машинаш ераша. «Красный молот» завода коллективо бокъонца нийса болат лоаладара участок болх бе йолаялийтай, цементировочни агрегаташта, насосашта модернизаци яьй, штампови методаца деталий 40 тайпа арахецилга Iомадаьд.

ХIаьта а, йоах дIахо нов. Трофимовс, механизации автоматизацин елга а из производства юкъе йоалаяр а хIанз а лоха латт. ТIеххьарча ханнаьца механизации автоматизации еш керттера производственни процессаш мара хиннаяц, хIаьта эггара дукхагIа кулгашца болх беча гIо дара балхашта механизаци яра е еза терко яьяц. Мехкдаьтта доаккхачеи газовойи промышленноста предприятешка кхоачам боллаш механизаци яь яц насосно-компрессорнии бурув деттеи турбаш Iочуухийташ а хьалйоахаш а йолча процессашта. ХIанзарчоа хIама деш дац бурув деттача телемеханически управлени яра. ТIехьадоахаш да йолаш яраш тоаяри керда дукхагIа пайдане йола датчикаш хьаяри, цо тIехьатетт мехкдаьттеи гази йоаккхача, хьагулъеча, дIакхухьача комплексни автоматизаци елга. Мехкдаьтта доаккхача промышленноста кулгалхоша нн. Качлишвилеи Михайловси мехкдаьтта доаккхача промышленносте майгагIа юкъе кхахьа деза технически прогресс сихъяр Iалашдеш дола Iилмаи практикаи керда карагI мел даьннараш.

Дукха балхаш да мехкдаьтта чакхдоахача промышленносте де дезаш. Цу отрасле гIо дара балхаш деш гIулакх деш болча болхлой шидакъа гаргга да. Автоматизаци еза мехкдаьтта продукташ юсташ а цхьан меттера кхычахьа дIаухийташ а деча балхашта, лабораторни тIахьожама. Гучадаьннад мехкдаьтта продукташта хадданза автоматически анализ елга вIаштIехьа даьккхача пайдане йола мехкдаьтта продукташ хьакъоастаелга 3—5 процент лакхдеи гIулакх деш бола дукха а болхлой мукъабахеи йиш хургйолга.

Ла йиш яц механизаци е йиш йола дукха а балхаш хIанз а кулгашца деш хилар. Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе № 6 йолчеи № 5 йолчеи цехашка фильтро-прессаш кулгашца Iойоах.

Вайна ховш да, болх беш йолча заводашта реконструкци тIехьайисача техникаца елга. Иштта, «Гипрогрознефта» институто (директор нов. Афанасьев, керттера инженер нов. Дронин) Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода парафинови цех шеръе аьнна оттаяьча проекта тIадац цехе кулгашца деш дола хала балхаш дIадоахилга.

Технически прогресс яра керттерча лоархIаме да машинаш елга. Белгалдаккха деза вай республике машинаш еча предприятешта механизации автоматизации кIезига яь хилар. Кхыметтел «Красный молот» заводе а яц автоматизаци яь цхьаккха поточни лини, Галла зIанарийи насосни втулкайи участкаш автоматически поточни линешка яха йиш йоллаше а. Промышленноста кхыча доакъошкарчул а вогIа да строительни организацешкеи строительни материалаш еча предприятешкеи дукха къахьега дезача балхашта механизаци яра гIулакх. Технически геттара кIезига Iалашъяьи моральни къаенна геттара дукха оборудовании йолаш я ейгача, моттигерча, кхачан, хьуни хьунах хIамаш ечеи промышленноста предприятешка.

Вай теркам тIабахийта беза комплексни механизации автоматизации яра данза дардоацача балхашта.

ССКП ЦК июньски Пленумо яьча решенеша маяххара республика партийни организацена хьалхашка бехктокхаме декхараш латт. Торо йий-теш вай уж толамца кхоачашде? Йолаш я. Цох тешилга йоал 1959 шера хьалхарча ах шерара промышленни план толамца кхоачашъяь хиларцеи, семилетка ханал хьалха кхоачашъяра тIехьа шерра болам баржарцеи.

Свердловчанашеи владимирцашеи де оттадаьча бесса республика промышленни предприятейи, транспортеи, строительни организацейи коллективаша декхар тIайицад ворхI шерара план ялх шера кхоачашъе аьнна.

Цул тIехьагIа нов. Трофимовс дика къоастадеш дийцар республика юрта боахамера тIехьа даха йиш йоаца декхараш.

ДукхагIа йолча колхозашеи совхозашеи толамца чакхдаьккхар бIаьстий ялаташ дIадувлга, юртбоахама культураш гIулакх делга, доакъар Iалашделга дика вIашагIделла леладу. Укх шера ялх бетта колхозашкеи совхозашкеи холуш дукхагIа хиннад доккхий доахан, жа, гаьзарий, дегIаденад хьайбай продукташ йоахилга а пачхахьалкхенга йохкилга а. Ялат чуэпаш лаккхара хьокхамаш дахарахи ялат кийчдара план ханал хьалхагIа кхоачашъярахи Гудермесски района ССКП обкомеи Нохч-ГIалгIай АССР-а Министрий Советеи дIа-юха тела ЦIе байракх еннай. Ка бола ялаташ дика вIашагIделла чуийцар Наурскии Шелковскойи районий колхозаша. Укхаза ча хьагулдеши турахьа ялат дIаде а зябь аха а льтташ кийчдеши латт. Цу хьалха латтача районашка ялаташ чуэцара толамаш даьхад организаторскии наха юкъера политическии болх дика лелабарах. Цхьабакъда, массанахьа а лелац ялат чуэцилга дика вIашагIделла. ТIехьа латт Надтеречнии Ачхой-Мартановскии районий совхозаш, Курчалоевскии, Ножай-Юртовскии, Первомайскии районий колхозаш. Цхьайолча районашка во вIашагIделлад хьажкIашта, шекара свеклана, баьца даарий культураштa, дукххача шерашкарча хIамашта гIулакх делга. Къьстта кхераме да Назрановски районеи МагIалбикеи совхозашкара ялаташ. Дукххача районашка геттара во лел доакъар кийчделга.

Дуккха а цIенхаштта кхоачам боацараш да хьайбай боахам дегIабара юкъе. ДIадахача шера цу ханаца нийсдича совхозашка кIезигденнад доккхий доахани жаи. Хьаккхий дулх доаккхилгеи пачхахьалкхенга дохкилгеи кIезигденнад. Цхьадолча боахамашка дуккха а доахани оалхазараши дайнад. Республико кхоачашъяьяц шура йохкара ах шера план.

Нов. Трофимовс критика ю лаьттанца балхаш дечеи хьайбай боахамеи дукха къахьега дезача балхашта механизаци яра юкъе долча кхоачам боацараштеи йолаш йолча техниках во пайда эцаш хилараи.

Юрта боахаме цIенхаштта кхоачам боацараш хилар да эггара хьалха колхозниi совхозниi производствона партийнии, советскии, юртбоахамеи органаша доал мела делга.

Юрта боахама доал делга тоаде деза вай, бюрократически методаш дIаяха а еза укх шерара социалистически декхараш кхоачашдара тIаберзабаь хила безача бокъонца болча организаторски балха теркам тIабахийта а беза. Республика Министрий Совет, юрта боахама министерство, райкомаш, райисполкомаш хьажа еза хIара колхозе, совхозе хьалхарча ах шера доахан дебадара, дулх, шура, фуаш, тха, кхыйола продукташ яхара а йохкара а декхараш кхоачаш мишта даьд, хIаьта 1959 шера хIара колхозои совхозои тIаийца социалистически декхараш кхоачашделга Iалаццердолча балхий къоастам бе а беза.

ТIехьадаха йиш йоацарех декхар да ка бола ялаташ чуэцилга йистедаккхари, фуна ялат чутассари. Из болх чакхбаккха беза укх гаргарча шин-кхаь дийнахьа. Иштта Iалашде деза июль бетта чухь хIара колхозои совхозои дерригача чах холаш делгеи ка болча ялатех мукъадаьнна деррига кхаш оахилгеи.

Общественни хьайбай боахам айбара керттера хьал да шортта доакъар Iалашдар. Из дара нийса вIашагIдолла деза чах холаш дара, йол хьакхара а аргIаш дара а, доакъара силосавани яра а балхаш.

ССКП ЦК июньски Пленумо юрта къахьегамхой тIахьийхаб технически прогресс яра, юртбоахама балхашта мамогга механизаци яра, продукцега дIабода мах чухьнахьа баккхара тIехьа деррига низаш тIадохийташ къовсам лоаттабе. Цунца дийза вай эггара хьалха Iалашде деза техниках мамогга дукхагIа пайда эцилга юртбоахама производства дерригача доакъошка, къаьстта хьайбай боахаме механизации электрификации шерра юкъейоалаелга.

ДIахо а технически прогресс яра хьакъехьа йола XXI-ча съезда решенеши ССКП ЦК июньски Пленума соцами толамца кхоачашбелга Iалашдара вай данза дардац воай берригa организаторскии политическии болх кердача лакхехьарча боарам тIа боаккхилга.

XXI-ча съездеи ЦК июньски Пленумеи решенеш кхоачашъелга вIашагIдоллар — эггара хьалха из да кадраш нийса дIаоттаяр, тIахьожами де лаьрхIар мишта кхоачашду хьажари тоадар. Партийни организацеша Iалашде деза боахам хьалбеча массайолча участкай керте латтараш техникеи, экономикеи дика йовзаши дика организатораш болаши, халкъа боахаме технически прогресс елга Iалашде ховргдолаши бола нах хулийтилга.

Боккха лоархIам болаш да администраце балха производственни организацейи торгови предприятейи первични партийни организацеша тIахьожам лоаттабар. Центральни Комитето бакъахьа лаьрхIад производственнии торговии предприятей первични партийни организацешка парте членехи кандидатехи латташ йола администраце балха парторганизацей тIахьожам лоаттабер бола комиссеш вIашагIйохкар. Уж комиссеш вIашагIйохка еза хIана аьлча цо торо хулийтаргья предприятеша пачхахьалкхен заданеш, заказаши поставкаши кхоачаш мишта ю тIахьажар дикагIа леладе, берригача болхлоша пачхахьалкхен дисциплина кхоачаш мишта ю хьежа, пачхахьалкхен хьашташта зе деш йола местничество лелаярцеи духхьал ший предприяте чурча гIулакхий мара лоархIам ца барцеи къовсам лоаттабе.

Организаторски болх тоабеш, наха юкъера политически болх мамогга шербеш, республика партийни организацес кхоачашдергда промышленности юрта боахами дегIабара декхараш, ханал хьалха кхоачашдергда социалистически декхараш, толамца кхоачашъергья Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета июньски Пленума исторически решенеш.

Нов. Трофимова докладах пренеш йир. Эггара хьалха къамаьл дир ССКП Грозненски горкома хьалхарча секретара **Е. Н. Зотовс.**

— Дерригача советски халкъаца цхьана — аьлар цо, — Iалаьмате чIоагIа дог гIоздаьнна ССКП ЦК июньски Пленума решенеш тIаийцар город Грознерча къахьегамхоша а. Города промышленносто, 24-ча июне Пленум хьаеллача дийнахьа ханал хьалхагIа кхоачашйир ах шерара план. Владимирцаша, свердловчанаша, ленинградцаша дIадоладаь патриотически гIулакх чIоагIа хьал а лаьца, промышленни предприятей коллективаша шоай торонаш а лаьрхIа 1965 шера планах арахеца лаьрхIача боарамах йола продукци 1964 шера арахеца тIаийцад. ТIаийца декхараш бехктокхаме да, хIаьта уж кхоачашдаро партийни организацешкара, райкомашкара, горкомагара, города берригача къахьегамхошкара дIадехаргда цIенхаштта низ тIабохийтилга.

Нов. Зотовс белгалду, производственни торонаш гучаяхара дукха ха йоацаш яь городской экономически конференци боккха лоархIам болаш хилар.

— ТIеххьарча шерашка, — йоах дIахо нов. Зотовс, — города предприятешка чIоагIагIа лелабу технически прогресс бахьан, производственни процессашта механизации автоматизации яра лоаттабу къовсам. Дукха а хIамаш даьд Центральни ремонтно-механически заводе, мехкдаьтта чакхдоахачеи химически заводашка. ХIаьта а из болх ССКП ЦК июньски Пленумо дIа ма деххара лелабеш бац. Механизацеи автоматизацени, керда дар бахьан лоаттабеча къовсама дешаш хIанз а райкомий, горкома, первични парторганизацей теркаме керттера дешаш а хинна дIаеттадац. Цхьабола инженерни-технически болхлой къаьнадар хьаллувцаш кердачох кхераш дола лазар доаллаш ба. Цхьадолча доакъошка йолаш йолча торонех пайда кIезига эц, къахьегама керда прогрессивни методаши хьалха латта техникеи балха юкъе йоалаелга мела леладу. Вай проектни организацеши Iилма-тохкама институти цкъаза бехктокхам ца хеташ хьеж цу гIулакхашка.

— «Красный молот» завода коллективо, — аьлар цу завода керттерча инженера **Е. П. Ларионовс,** — партеи правительствай решенеш кхоачашеш къахьегарца ший дакъа лоац технически прогресс яра гIулакха юкъе. Предприяте коллективо толамца кхоачашъяьй ах шерара программа, лакхъяьй къахьегама овсарле. Машинаш ераш болх беш ба мехкдаьтта промышленноста йола машинаш дикагIа яра, керда технологически процессаш балха юкъе йоалаяра, дукха къахьега дезача балхашта механизации автоматизации яра тIехьа. 1958 шера оаха модернизаци яьй грязеви насоса. Укх шера июне заводе хьаяьй гIум кегаю керда агрегат. ВIашагIъеллай бокъонца нийса литье ю участок. Цу методо торо хулийт металл дIадодилга дикка кIезигде, механически обработка еча къахьегилга 50 процент кIезигде, хIаьта цхьа йолча деталашка дилдача механически обработка елга геттар дIадаккха. Механизаци яьй вагранкашка шихта чуяхийтара а.

Семилетке завода хьалхашка латта доккхий декхараш кхоачашдара механизации автоматизации кхы а шерагIа лелае еза. Совнархоза новкъостал эш, хIана аьлча дуккха а дешаш да завода шийна къоасталургдоацаш.

Заводо керттерча даькъе болх бу моральни къаеннача оборудованеца, хIаьта а цунна геттара кIезига тел станокаш. ХIанз предприятена гIулакх деш цхьаккха а проектно-технологически институт яц. Из дош оаха совнархоза хьалхашка оттадаьдар, цхьабакъда хIанз къоастаданза да.

Нов. Ларионовс иштта оттадир «Красный молот» завода кхы дIахо а специализаци янза ярг ца хилара дош.

Нохч-ГIалгIай совнархоза председатела **М. А. Евсеенкос** ший къамаьл дIадоладеш семилетка хьалхарча шера заданеш кхоачашъеш экономически района коллективаша даьха цIенхашттара толамаш дийцар. Совнархоза предприятеша ханал хьалха кхоачашъяьй хьалхарча ах шера план, хIаьта ворхI шера план ханал хьалха кхоачашъяра декхараш тIа а ийцад. Къахьегамхоша лаьрхIад 1964 шера бурув тохача деча балхашта автоматизаци елга чакхдаккха, химически промышленносте производственни процессашта йизза механизаци елга чакхдаккха, промышленноста дерригача доакъошка керда техникеи технологии юкъе яхьа, къаенна оборудовании хувца.

Совнархоза предприятешка, аьлар нов. Евсеенкос, хIанз а лоархIам боллаш торонаш я пайда ца эцаш. Дерригаш а хIана дац аьнна гIо ду балхаш кулгашца ду. Геттара дукха болхлой ба мухьаш тIадотташ а Iодоахаш а, дукха къахьега дезача кхыча балхаш тIа а.

Предприятешка дукха я къаенна оборудовани. Цунца дийза тхонз хьалхашка доккхий декхараш отт цунна модернизаци яреи хувцареи хьакъехьа. Технически прогресса дешаш бокъонца къоастадеш леладе деза. Цигара уж гIулакхаш дерригаш а дика лелац тха. Каст-каста арахец къаьнача конструкцех йола изделеш. Кхачан промышленноста управленес арахец дика йоаца продукци. Дика йоацаш я арахеца кабачкови икра, налха, чхьагIара цхьадола сорташ. Хьунеи хьунах хIамаш ечеи промышленноста управленес дика доаца гIандаш, истолаш, шкафаш арахец. Къаьнара оборудовани арахецаш я «Красный молот» завод а. Тха къоастаде деза да доккхагIчарех цхьа дош — конструкторски болх дегIабар. Совнархозе а предприятешка а мела лел из.

Ше даьча къамаьлаца лоархIамера дакъа хетадир нов. Евсеенкос пачхахьалкхени партийнии дисциплина чIоагIъяра тIехьа къовсам лоаттабара. Цхьайолча предприятешка во латт дисциплина. Дуккха а моттигаш я предприятей кулгалхоша материальни ресурсаш харцахьа ухийташ. Дукха моттигаш я пачхахьалкхен хIамаш лежкъаеш, къаьстта строительни организацешкеи, кхачан промышленноста управленеи.

— Парте XXI-ча съезда исторически решенешеи ЦК июньски Пленума решенешеи дог ураоттадаьча тха района юрта боахама къахьегамхоша, — аьлар Первомайски райисполкома председатела **С. Х. Шадиевс,** — толамца кхоачашъяьй пачхахьалкхенна хьайбай продукташ дIаялара а йохкара а план. ДIадахача шера цу хана еннчул лоархIам болаш дукхагIа еннай продукци. Районе чIоагIача безамца Iомаю Пленума материалаш. Ораторо белгалду совнархозо хьун промышленноста балха кIезига терко елга. Первомайски леспромхоза доал делга производствона юхе оза деза, хIана аьлча Первомайски хьун участка доал во ду цо. Нов. Герасимов керте латтача хьуни хьунах хIамаш ечеи промышленноста управленес Мужечара хьун завод дIакъайлай. Из гIулакх пайда луш дац, хIаьта оаха дехар ду из дош сихагIа къоастадеи завод юхаметтаоттаяра де дезар деи.

Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода хьалха латтача установка начальника Социалистически Къахьегама Турпалхочо **И. В. Пугачевс** аьлар, лакха сорт дола доагами катализатори доаккхилга заводе айде йиш йолаш да капитальни дIадодар дукха ца дохийташ оборудованена реконструкци яреи автоматизаци юкъейоалаяреи наькъаца. Уж балхаш хIанзе а деш да. Катализаторни фабрика реконструкци елга йистедоалаш латт. Катализатор арахецилга шозза дукхагIа хургда, къахьегама овсарле 10 процент лакхлургья. Йизза реконструкци яь яьлча катализаторни фабрике къахьегама овсарле 70 процент лакхлургья.

ЛоархIам болаш балхаш деш латт каталитически крекинга установкаш тIа. Укхаза къахьегама овсарле 50 — 60 процент гаргга лакхъяла еза. ТIаккха тха торо хургья балха юкъе йоаца мощносташ балха юкъе йоалае а цунца цхьана химически завода эша бедал арахецилга лакхде а. Де оттадаь деррига балхаш чакхдахаро коллективага торо хулийтаргья ворхI шерара план ханал хьалха кхоачашъе.

Совнархозои мехкдаьтта чакхдоахачеи химически промышленноста управленеси новкъостал де деза завода ший низаца чакхдоахалургдоаца балхаш чакхдаха. Сона хетачох, вIашагIйолла еза подрядни комплексни строительни организаци. Из массаза а шортта заказаш долаш хургьяр.

Дош лу моттигерча промышленноста министра **А. В. Висаитова.** Вай мехка берригача къахьегамхоша санна министерства болхлошеи, специалисташеи, гIулакхерча нахеи, йоах цо, шоашта могаш дола дакъа лоац семилетка хьалхарча шерара план кхоачашъяра юкъе. Ах шера план министерства предприятеша ханал хьалха, 18-ча июне кхоачашйир, планал совгIа цаI ах миллион сома продукци а луш.

ТIеххьарча хана чухь моттигерча промышленносте цхьабола болх баьб производственни процессашта механизаци еш, йолаш йолча мощностех дикагIа пайда эцаш.

Цхьабакъда, республика моттигера промышленность техникаца Iалашъяра тIехьайисарех йола участок я. Дукха балхаш ду тхо долча кулгашца. Цу тIа а хIанз а кагъяь яц производстве техникеи дикагIа йола методаши юкъе яхьара духьале еча цхьаболча кулгал деча болхлой консерватизм.

«Горскнефта» нефтепромыслови управлене партбюро секретара **П. В. Ивакина** ССКП ЦК июньски Пленума накъа баха кийчлуш нефтепромыслови управлене коллективо Iалаьмате чIоагIа политически производственни дог айдаларца баь болх бийцар. Партийнии, профсоюзнии, комсомольскии организацеша берригa нефтяникаш оарцагIа боах тIаийца лакхара декхараш кхоачашдара. Цу деша хьакъехьа парте боацараш юкъе а болаш партийни собрани яьй. Кхыча нефтепромыслашка ихад балха опыт вIаши йовзийта. Кхоъ воскресник даьд партийнии, профсоюзнии, комсомольскии актив юкъе а йолаш болх ца беш йола нефтепроводаш гучаяхара духьа.

Июньски Пленум хьаеллара тхо накъа дахар мехкдаьтта даккхара план тIеххкхоачашъярца, мехкдаьттах дIабода мах чухьнахьа баккхарца, къахьегама овсарле лакхъярца. Пленумо Кхайкарал даьчул тIехьагIа тхоай декхарашка юха а хьежа а хьежа оаха декхар тIаийцар семилетка 6 шера кхоачашъе.

Нов. Ивакина дувц мехкдаьтта управлене балхацара кхоачам боацараш. Ах шера 3 эзар гаргга сахьат болх беш лаьттай скважинаш, цига дуккха бIаь тоннаш мехкдаьтта дайнад. ХIанз а лакха ба мехкдаьттах дIабода мах.

Мехкдаьтта управленена совнархоза новкъостал эш телеуправлени елга чехкагIа йистедаккхара. ХIанз а йоацаш я дебита счетчикаш. Цудухьа замерщикий йоккха штат лелаю. Моторащеи инструментащеи Iалашделга тоаде деза.

ДукхагIа новкъостал хилча бакъахьа хетар ГрозНИИ-гара. Цун викалаш кIезига хул тхо долча. Из ала мегаргда профсоюза обкома болхлоех а.

Сихде деза Горска района тохкама балхаш делга. Из йоккха тIехьале йолаш йолга хьахьокх № 100 йолча скважина деннача фонтанни мехкдаьтто.

Трибуна тIа ва — Шелковской района Сталина цIерахча колхоза тракторни бригада бригадир **Д. И. Стороженко.** Цо йоах, ССКП июньски Пленума документаш боккха лоархIам болаш долга. Пленума Кхайкарал Iомадеш колхозни юрта къахьегамхой кхы а дикагIа, кхы а овсарлегIа болх бе гIерт.

Нов. Стороженкос дIахо белгалду, хIанз колхозашка техника дукха хилари цох пайда во эцаш хилари. Цу бахьанех цаI да тракtoраш йолаши тIехьаювза дукха а машинаш колхозашка йоацаши хилар. Тха рационализатораша, аьлар нов. Стороженкос, вIаштIехьа даьккхад касарах улла йол хьагулъелга а холаш деча дIатIаозилга. Цар навесни волокуша яьй шоай конструкцех, хIаьта хьалха 100 сагI везаш хиннача хIанз кхоъ трактор мара езац. Из дика да. Цхьабакъда, холаш делга механизировать даь дац, аргIаш кулгашца ду.

— Тха колхозе, — аьлар дIахо нов. Стороженкос чIоагIа хьаллоац Гаганова Валентинас дIадоладаьр. Со се тIеххьарча ханалца хьалха латтача тракторни бригадаца болх беш хиннав. Хьалха латташ яр из машинех дикагIа пайда эцаш хиннадаь: царна ремонт ярга дIадодар кIезигагIа дар, тракторех хьахулар дукхагIа дар. ХIаьта кхоалагIа бригада чIоагIа тIехьа яр. Цо шозза кIезигагIа болх бора тха яр миссел техника йоллаше а, хIаьта дIабода мах шозза дукхагIа бар. Аз лаьрхIар тIехьаюсача цу бригада керте отта. Сай бригада аз дIаелар айса хьалкхеваьча цу бригадерча трактористага. Гаргарча хана кхоалагIа бригада хьалха яккха уйла я са. Дика хургда, нагахьа санна республике дикагIа болча болхлоша а Гагановас даьр дойя.

Грозненски химически заводе цеха начальника **Л. А. Шиловс** йоах, заводо даьха толамаш даха торо механизации автоматизации еш доккхий балхаш дарах хиннилга. ХIаьта а июньски Пленума решенешка хьежача лархIа мегаргда заводе технически прогресс дегIаяра хьалхара тIа баьккхалга. ДIахо автоматизации механизации елга дIадахьа деза вычислительни устройстваш ярца, къаьстта установкаш, цехаш, завод ше йизза автоматизаци яь хиларца.

Заводе чIоагIа айеннай къахьегама овсарле. Цхьабакъда болхлой кIезиглац, гIо дара балхаш деш дукха а болхлой боландаь.

Дика тоабе беза республикерча Iилма-тохкама учрежденей болх. Совнархозо хьае еза опыт йола конструкторaш юкъе а болаш предприятешта комплексни автоматизация механизации ергйола Iилма-тохкама центр. Грозненски Iилма болхлой низаш вIашагIтоха деза.

Дика хургдар кердагIа йолча аппаратураца кийчъяь установка е завод хьайъе. Цар балха опытах пайда эцаргбар болх беш йолча предприятеша.

Грозненски Iилма-тохкама института Iилма болхлочо **Б. К. Америка** дийцар институте политически а къахьегама а дог чIоагIа айденна хилар. Цо хоам бир ерригача лабораторешка ССКП ЦК июньски Пленума документаш Iомадеш а Iилмахоша производственни процессашта дIахо а автоматизации механизации яра тIаерзаяь маьхе йола дуккха а предложенеш телаш а хилар. Хиннача митинга тIа института коллективо декхар тIаийцар болх беш йолча установкай балха овсарле лакхъярах яь предложенеш чакхъяхеи мехкдаьтта чакхдоахача заводашкарча коммунистически къахьегама бригадашта Iилмахоша ю шефство дикагIа еи.

Дукха теркам тIабахийтар нов. Америка болх беш йолча предприятешта реконструкции модернизации яра дешашта. Цо аьлар, цу хьакъехьа вIашагIъелла института бригада болх беш йолгеи продукци дукхагIа арахеца йоккхий торонаш цо гучаяьхалгеи. Нов. Америка цIераш яьхар Iилма-тохкама болх тоабара гIо деча дуккхача предложеней, Iилма-тохкама учрежденей производствацара бувзам айхагIа хила безилга дийцар.

Райпрофсожа председатела **М. Ф. Дьяченкос** хоам бир, семилетка ханал хьалхагIа кхоачашъяра яхье а этта ССКП XXI-ча съездеи ССКП ЦК июньски Пленумеи решенешта гIулакхаца жоп дала гIерташ Грозненски отделене железнодорожникаша укх шера дуккха а мухь бихьаб планал совгIа, дукха рузкъа а материалаш а кходаьд, аьнна. Рационализаторийи изобретателийи болх дикагIа лел. Цар 38 рационализаторски предложени йоалаяьй, боккха экономически пайда а луш.

— Из, — аьлар нов. Дьяченкос, — боккха организаторски а политически а болх лелабар да. ХIанз железнодорожникаша бокъонца белгал а деш декхараш тIаийцу, партийнии профсоюзнии организацеша вIаштIехьа даьккхад хьалхле яьккхачарна ший ханнахьа ЦIе байракхаш дIателилга. Яхье латтарий производственни балха итогаш хьокхама доска тIа йоах. Железнодорожникаш политически хьалкхебара царна хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдара уж оарцагIа бахара моттигерча комитетий лоархIам лакхбеннаб.

Грозненски железнодорожникаша дIайолайир гIулакх деш бола нах кIезигагIа а болаш поездаш дIаахийтара яхь, хIаьта хIанз де мел дезар деш ба из болам дIабоаржабара. ССКП ЦК июньски Пленума Кхайкарало керда творчески низаш долийтад, цо тIахьех, кхы а овсарлегIа болх бе. Железнодорожникаша дош деннад семилетка ялх шера кхоачашъе.

ДIахо нов. Дьяченкос аьлар машиннаькъа транспорте вIаши нийсца луш хьал эттaлга: техника хадданза керда йоах, хIаьта мастерскешкара оборудовани къаьна яр юс. Цо юхадетт ремонтникий къахьегама овсарле дегIаяр.

Советски района ялат леладерийи хьайбаш леладерийи толамех дийцар партеи Советски райкома секретара **А. А. Осмаевс.** Цо иштта дийцар, дIадаьхача дIахо йодача хана кхы а дикагIа толамаш даха йиш хулийтаргйола кхоачам боацараш. Тхо долча дукха баьцаш лоамашка я аьлар нов. Осмаевс. Уж хьакха йиш яц мангалашцеи марсашцеи мара. Из иштта доллаше а уж вIалла а чоалхане йоаца хIамаш тха районе эца йолаш яц. ХIаьта йол кийчъелга механизировать даь йолча Наурски а кхыча а районашка дохкаш шортта да мангалаши марсаши. Юртбоахама инвентарь йохкилга дикагIа леладе деза.

Нов. Осмаевс иштта дийцар наькъаши школаши ечара кхоачам боацараш. Дукха теркам тIабахийтар цо района хьун промышленность дегIаяра. Советски районе, аьлар нов. Осмаевс, йизза торо я хьу хьакхара а цох хIамаш яра а план кхоачашъяь ца Iеш тIеххкхоачашъе а. ХIаьта а ах шерара задани кхоачаш ца еш йисай. Из хилар совнархоза управленес наькъаш дара йоакхо ца ярах, хIаьта дика наькъаш ца хилча хьу араяккха йиш яц. Цудухьа да хьу хьокхача пункташа шоай план тIеххкхоачашъяьлга, хIаьта хьунах хIамаш яра задани кхоачаш ца еш йисар.

Нохч-ГIалгIай АССР-а Министрий Совета председатела заместитела **М. А. Дороховс** ший къамаьл хетадир июньски Пленум хьаеллача денга ший ах шерара план кхоачашъяьча республика промышленноста балха. Семилетка хьалхарча шерара планаш ханал хьалха кхоачашъяра яхь хIара денна чIоагIагIа яржаш латт.

Республике боккха болх баьб капитальни рузкъа кIезигагIа а дохийташ производственни мощносташ шеръеш.

ХIара предприятес майрагIа леладе деза комплексни механизаци елга, специализаци дIахо а дегIайоалаяр, тIагIертта юкъе кхахьа еза дикагIа йола опыт. Цхьабакъда моттигерча промышленноста министерствос дер де мегаргдац. Нов. Висаитовс укхаза дийцар производственни процессашта механизаци е ше безам болаш хилар, цхьабакъда Министерствос кIезига болх бу цу хьакъехьа, хIаьта йолаш йолча оборудованех кхоачам болаш пайда эцац.

Дукха балхаш де деза наха эша товараш дукхагIа арахецаргдолаш №№ 1-и 2-и йола барзкъаш тегача фабрикашта, литейно-механически йий доахача, кожевенни заводашта, иштта кхы дуккхача предприятешта реконструкци еш.

Семилетка хьалхара шу во доладаьдац вай, хIаьта а воашта хьалхашка латта Iалаьмате доккхий декхараш кхоачашдулаpгдолаш промышленноста доал дечара кхоачам боацараш дIадаха деза вай.

Республике хьалхарча ах шерa план кхоачаш ца еш 26 предприяти я. Цхьяраш духхьал шоай кулгалхой бехках тIехьайисай. ТIехьабисараштa кхоачам болаш новкъостал дац районий партийнии советскии органаша. Назрановски кирпишкий заводо болх во бу. Болхлой тоъац цига. ХIаьта районе уйла еш ба болх ца беча наха болх лахара. Цу тIа а парте райкомои райисполкомои завода новкъостал ца дарал совгIа, кирпишк еш боахка болхлой цигара хьа а баьха кхашка оасар де бахийтаб.

ЦК Пленумо чIоагIа теркам тIабахийтар къахьегама овсарле лакхъяра. Республика промышленносте къахьегама овсарле планал тIеххкхоачашъяьй. ХIаьта а оборудованех бизза пайда ца эцарах, дукха производственни процессаш мела вIашагIйохкарах, республика 32 предприятешка совнагIа болхлой лелабарах къахьегама овсарле соахкарчул лохагIа я. Къахьегама овсарле лоха я совнархоза кхачани хьуни промышленноста управленей предприятешкеи моттигерчеи кооперативнии промышленноста дукхача предприятешкеи.

Йистеволаш нов. Дороховс дийцар капитальнии нах чубахеи гIирсаш хьалдечара кхоачам боацараш.

* * *

Актива собране берригаш раьза а болаш къобалйир ССКП ЦК июньски Пленума решени, из кхоачашъяра практически де деза балхаш белгал а дир.

Кубане кIа чуэцаш латт

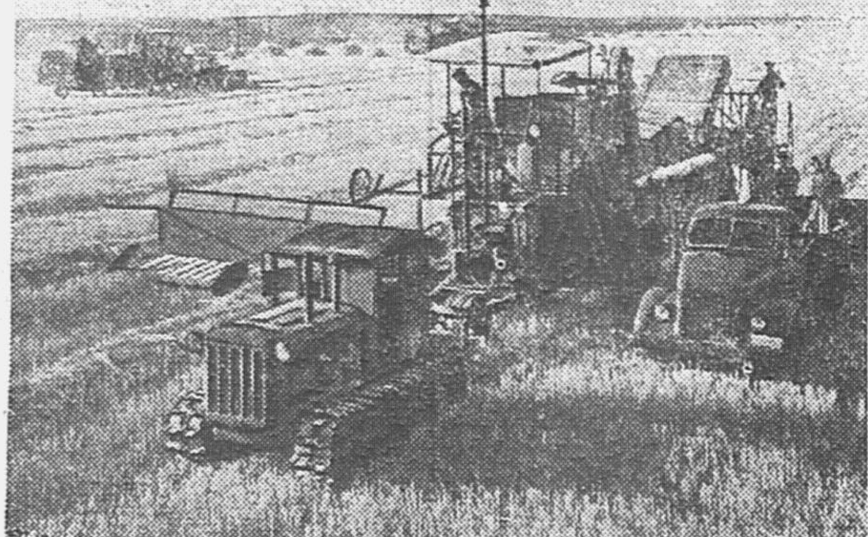

КРАСНОДАРСКИ КРАЙ. Усть-Лабински районерча «Победа» яхача колхоза механизатораша 4 дийнахьа 1500 гектар тIара ялат хьекхад. Юккъера дIалаьрхIача хIара лафетни жатко дийнахь-бус 54 гектар хьокхаш хьекхад из ялат.

ЧIоагIа дегаш гIоздаьнна балхаш деш ба комбайнер П. Я. Паршини тракторист Ф. П. Демьяненкои. Цхьан ден-бус 103 гектар гурахь дIадийна кIа хьекхад цар. ХIара денна касарех улла кIа хьа а ийце 25—28 гектар тIара кIа оард механизатораша.

Сурта тIа: «Победа» яхача колхозе касарех улла кIа хьаэцаш йоал П. Я. Паршина комбайнови агрегат.

Е. Шулепова сурт. ТАСС фотохроника.

Ялат чуэцилга тIехьадода

Лоалаха ядаш а Iалама хьал цхьатарра долаш а йоккха юртбоахамаши предприяти я МагIалбикера «Ингушски» совхози «Кавказ» яха колхози. Шиннахьа а дукха юкъе юкъ йоацаш, цхьан ханна дIадолалу деррига юрта боахама балхаш, хIьата царна хьалхашка латта декхараш а дукха бе-башха доацаш да.

ХIанз ка бола ялаташ чуэцара балхаш эггара сихденна лелача хана колхоза а совхоза а аренашка ялаташ чуэцара балхаш мишта лел хьожаш а МагIалбика юртбоахама къахьегамхоша шоай 1959 шерара социалистически декхараш мишта кхоачашду хьожаш а хилар тха газета рейдови бригада.

«КАВКАЗ» ЯХАЧА КОЛХОЗЕ

Дерригаш а 6—7 ди мара дезанзар «Кавказ» яхача колхоза механизатораштеи кхыча болхлоштеи 9 жаткацеи 11 комбайнацеи хьакхари ардари къаьстта а долаш, 828 гектар мукх чуийца баккха. Цу лаьттан тIара колхозникаша 12169 центнер дика мукх баьккхаб, хIара гектара тIара 88,2 пунт ялатий а йоакххаш.

Мукх чуийца боаллашехь а дIадоладир колхозникаша кIа чуэцилга. Хьалха хьекха а аьрда а яьхача кIина гектараша хьахьекхар колхозникий къахьегам зехьа ца бовр: колхоза шоллагIча, йиъхлагIча бригадашка, юкъерча боарамах лаьрхIача, хIара гектара тIара 125—140 пунт кIа даьккхар.

ЧехкагIа кIа чуийца доакхилга Iалащдеш жаткай машинисташта новкъостал деш хилар комбайнераш а. Масала, Еремеев Ивана, ший «РСМ-8» яхача комбайна хедер виндроуэраца хийца а хийца, шин дийнахьа хьекха касарагI Iодиллар 96 гектар кIа.

Лакхера балха хьокхамаш доахаш, 180—200 процента нормаш кхоачашъеш дуккха машинисташ, комбайнераш ба колхозе.

ЦIаккха ца соцаш комбайнай болх Iалашбеш ба колхоза шофераш Фомин В., Никишин Н. иштта кхыбараш а. Цар дийнахьа комбайнаш тIара ялат хьаттар тIа хьакхухь, хIаьта бус заготпункте ялат дIакхухьача дакъа а лоац.

Колхозо план ханал хьалха кхоачаш а еш, Даьхенна дIаденнад 105 эзар пунт ялат.

Таханарча дийнахь, колхозо хьекхад 2215 гектар ка бола ялат, хIаьта цунах 2007 гектар аьрда а даьккхад. Укх 3—4 дийнахьа деррига а ка бола ялаташ чудерзадаь даха лерхI колхозникаша.

«ИНГУШСКИ» СОВХОЗЕ

«Ингушски» совхоза къахьегамхой укх шера чуэца дезаш дар деррига а 3695 гектар кIаи мукхи да. Совхозе лаьрхIача бесса 8—10 дийнахьа деррига а ка бола ялат чуийца даккхара эша кхоачам болаш ба. Царга я 24 жатка, 33 комбайн (царех керда ше лела «СК-3» а йолаш), итташ автомашинаш, говза механизатораш.

Совхозе ялаташ чуэцара балхаш дIадоладенна тахан 22-гIа ди да, деррига хьекха кIа а мукх а 2650 гектар мара яц. ХIара жаткана дийнахьа 5 гектарал кIезигагIа хул из юккъера лаьрхIача. Ардар кхы а кIезигагIа да, хьекхача аханел дукха сов дац из.

400 гектар гаргга ялат касарагI уллаш да, дукхагIа дар ханал тIех а даьнна. Цу гIулакхаша ялаташ дойт.

Совхозе юкъера лаьрхIача хIара гектар тIара боала мукх 7 центнер мара бац, цхьайолча отделенешка 5 центнерал кIезигагIа а ба. Балхаш тIехьа мел доал дукхагIа доврг. да кIа. ХIанз мо ледара балхаш лелаш хуле цхьа бутт кхы баккха безаргба совхоза ка бола ялаташ чуийца ца доалаш.

Иштта из сурт гуш да «Ингушски» совхоза кулгалхошта (директор Кулбужев Т., партбюро секретарь Цицкиев В., керттера агроном Куриев И., керттера инженер Мамилов М.).

ДукхагIа йолча совхоза бригадашка Iуйрийна 8—9 сахьат даьлча балха хьабоагIа механизатораш, хIаьта 5—6 сахьат даьлча цIаболх, совхоза а отделеней а кулгалхоша хIанз а вIаштIехьаяьккхаяц ара бригадашка салаIа моттиг, хIама даа моттиг. Дукха ха йов механизаторий делкъийга цIаухаш а.

Техника Iалаьмате во кийчъяь хиннай совхозе ялат чуэцара балхашта, каста-каста моллагIа цхьа оатхал каг а лийя, ший ханна сиха технически новкъостал а доацаш, латта безаш хул механизатораш. Цу гIулакха е езача тайпара йоакхо еш бац совхоза технически кулгалхой (керттера инженер Мамилов М). Масала, шоллагIча бригаде, ерриге 4 километр мара совхоза усадьбана гаьна йоацача, цхьа оатхал кагъенна жатка электросварочни аппаратага хьежаш 3 дийнахьа болх ца беш лаьттар.

Дукха сахьаташ а денош а дозхаш болх ца беш лаьттар комбайнаш а жаткаш а совхоза 3-ча отделене № 4, № 5 йолча бригадашка (бригадираш Боков С., Коригов Х.), лоадам боаца технически кхоачамбоацараш бахьан долаш.

Шин кIирагIа зарядка еш я 1-ча отделенерча комбайний аккумуляторащ, хIанз а йисте а яланза.

Дуккха а комбайнаш болх ца беш сеца латта езаш нийслу автомашинашка хьежаш, хIаьта цу хана 3-ча отделене управляющи нов. Коригов Б. а кхыбола совхоза кулгалхой а грузовой автомашинаш легковой яраштa меттел хехкаш лелаю.

Ялат заготзерно пункте дIадахьара, лерттIа болх беш хилча, 60—80 минут мара ца эшача, лерттIа болх вIаштIехьа ца баккхар бахьан долаш 4—5 сахьат хIара рейса доаду шофераша.

Иштта, къахьегам во вIаштIехьбаккхарах, совхозе ялат чуэцара балхаш тIехьдаьннад, паччахьалкхенга ялат дохкилга кхы а вогIа лел. ХIанз а плана кхоалагIа дакъа мара ялат дIаденна яьннаяц совхоз.

Иштта да «Ингушски» совхозера таханара хьал. Совхоза кулгалхоша из иштта хилар бахьан лоархI болхлоша дика болх ца беш хилар. Оаха из кхыча тайпара лоархI. Из да лакхехьа белгалдаьча тайпара, къахьегам во вIашагIбелла хилар. Хьожаргда вай болхлой хьашташ мишта кхоачашду.

КЪАХЬЕГАМХОЙ ХЬАШТАШ КХОАЧАШДАЦ

«Ингушски» совхозе шортта кхоачам болаш, дика шоай болх ховш механизатораш ба. Нагахь санна совхоза кулгалхоша цар йоакхо еш хилча, тахан оаха яздер язде дезаргдацар.

Совхозе цхьаккха а стан яц, болхлошта салаIа йиш йолаш тоаяь а эшача кхоачамца вIаштIехьаяьккха а. Иштта хьожаш ва болхлошта эшачунга № 4 йолча отделене управляющи новкъост Дышниев С.

Кхашка болхлошта кIал-тIа дуллар дац, кердача хоамашка, концертага ладувгIа радиоприемник яц, вIаштIехьадаькхха дIайха хIама дуилга дац.

Совхоза аренашка цIаккха а хиннаяц городской отдела кинопередвижка а (заведующи нов. Дугаев), лекторий, агитаторий оаз а кIезига хоз цига.

Совхоза бригадашкарча хьокхама агитацех фу ала йиш я? Ала йиш я лозунгаш, тIахьехамаш республикера яхкийтараш мара ца хилар. Нагнаггахьа арахеца «къахьегама листокаш» кхоачам боллаш бригадашкара хьал довзийташ ца хилар.

* * *

ССКП МагIалбика горком а горисполком а декхарийла я кхы вIалла а хье па луш совхоза а отделеней а кулгалхошкара ялаташ чуэцара балхаш во лелаш хиларах цIенхаштта жоп деха а из болх шишегIа дIатесса битараш бехктокхаме оза а.

Ялат Даьхен беркет да. Из доадеращца машар хила йиш яц. Балха юкъера кхоачамбоацараш юкъера чехкагIа дIадаха деза. «Ингушски» совхозага масса а торо я вай республике дикагIа йолчарех хила.

Рейдови бригада:

КЕЛИГОВ А. — совхоза № 4 йолча бригада бригадира помощник,
ГУНОЕВ У. — совхоза № 2 йолча бригада бригадир,
САВИЦКИЙ В. — «Кавказ» яхача колхоза № 2 йолча бригада бригадир,
ПРЕМЫСЛЕР Е. — МагIалбика районни газета сотрудник,
ХАРСИЕВ А. — «Сердало» газета собкорр.

ДИКАГIБАРИЙ ТОЛАМАШ

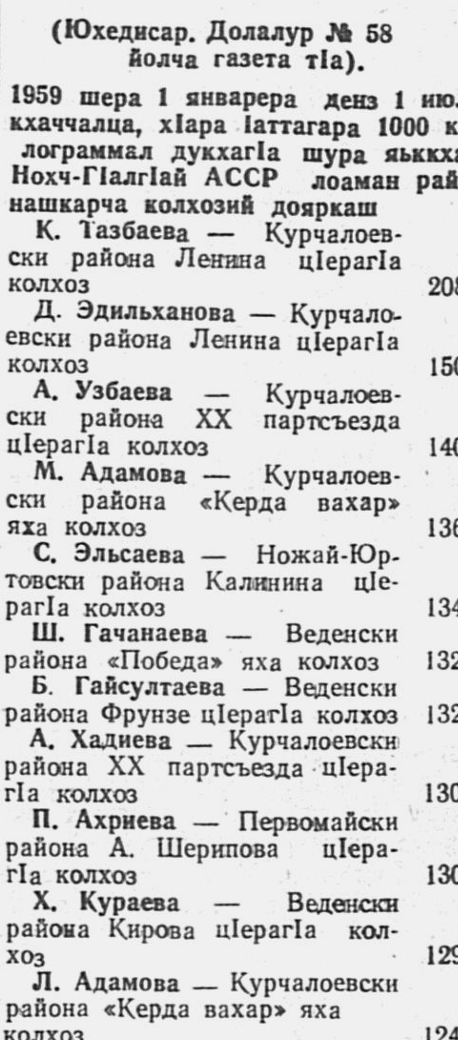
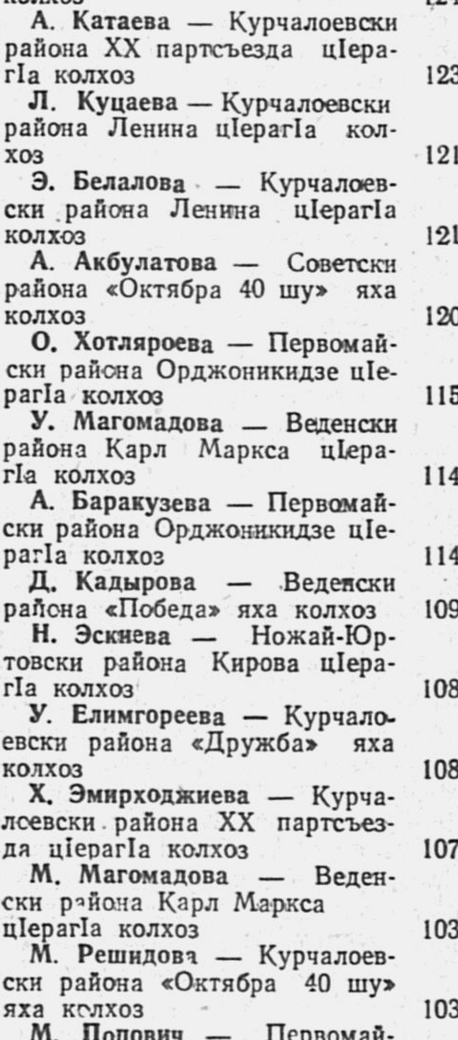
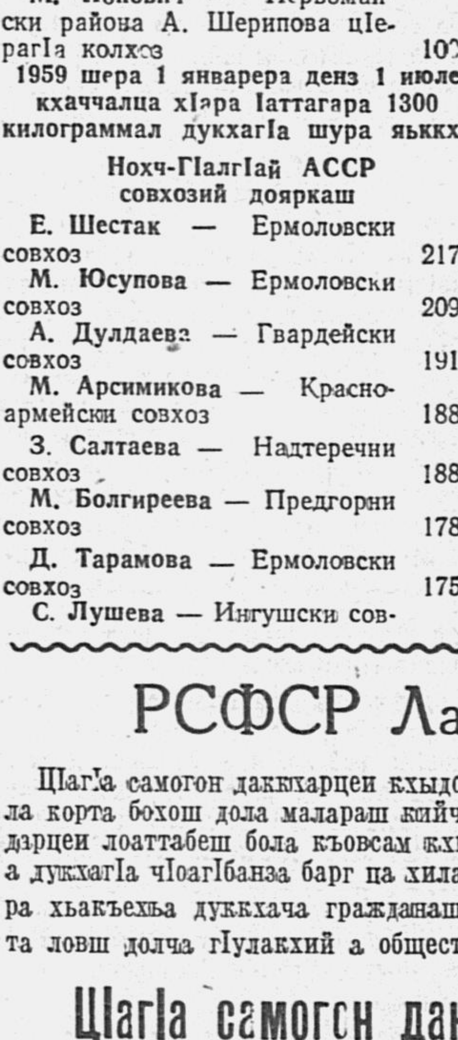
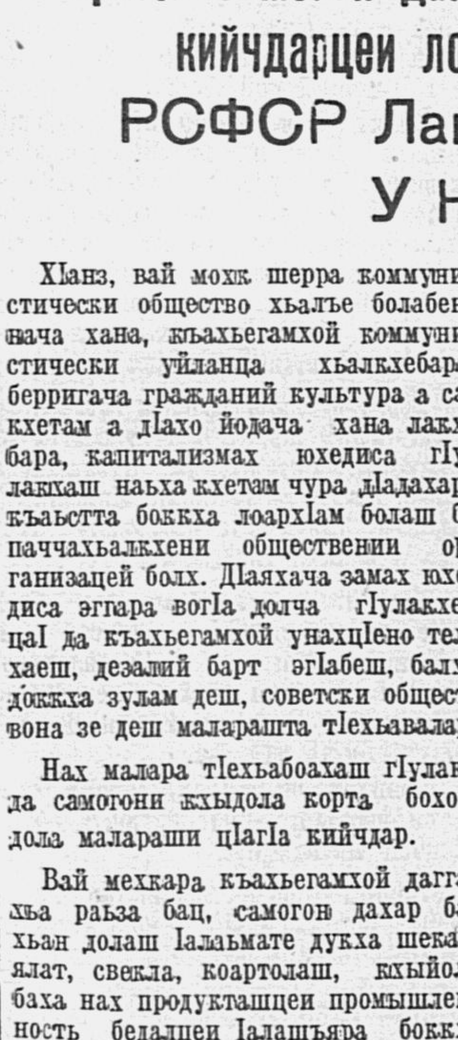
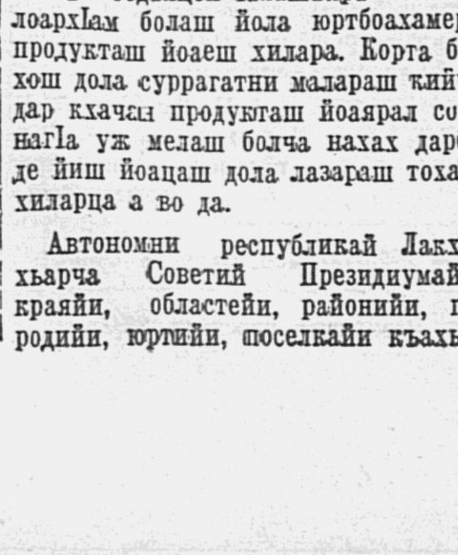
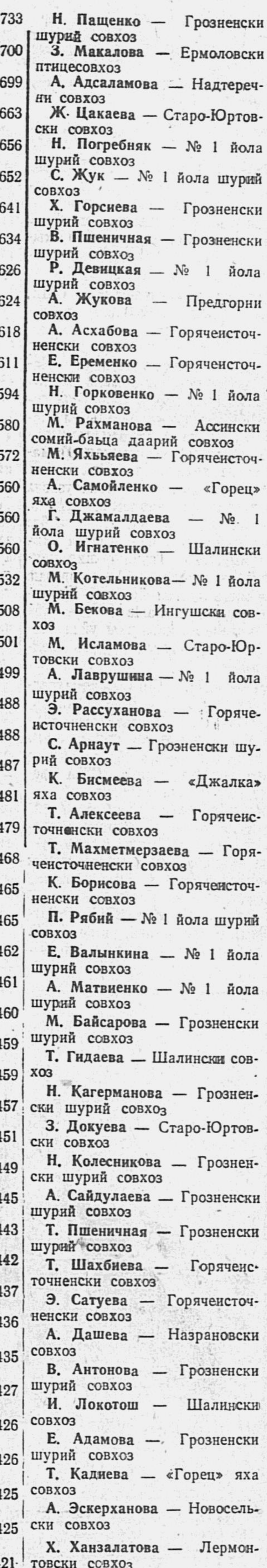

(Юхедисар. Долалур № 58 йолча газета тIа).

1959 шера 1 январера денз 1 июле кхаччалца, хIара Iаттагара 1000 килограммал дукхагIа шура яьккха Нохч-ГIалгIай АССР лоаман районашкарча колхозий дояркаш

К. Тазбаева — Курчалоевски района Ленина цIерагIа колхоз	2080
Д. Эдильханова — Курчалоевски района Ленина цIерагIа колхоз	1507
А. Узбаева — Курчалоевски района XX партсъезда цIерагIа колхоз	1405
М. Адамова — Курчалоевски района «Керда вахар» яха колхоз	1360
С. Эльсаева — Ножай-Юртовски района Калинина цIерагIа колхоз	1345
Ш. Гачанаева — Веденски района «Победа» яха колхоз	1326
Б. Гайсултаева — Веденски района Фрунзе цIерагIа колхоз	1320
А. Хадиева — Курчалоевски района XX партсъезда цIерагIа колхоз	1304
П. Ахриева — Первомайски района А. Шерипова цIерагIа колхоз	1304
Х. Кураева — Веденски района Кирова цIерагIа колхоз	1293
Л. Адамова — Курчалоевски района «Керда вахар» яха колхоз	1240
А. Катаева — Курчалоевски района XX партсъезда цIерагIа колхоз	1233
Л. Куцаева — Курчалоевски района Ленина цIерагIа колхоз	1217
Э. Белалова — Курчалоевски района Ленина цIерагIа колхоз	1210
А. Акбулатова — Советски района «Октябра 40 шу» яха колхоз	1209
О. Хотляроева — Первомайски района Орджоникидзе цIерагIа колхоз	1150
У. Магомадова — Веденски района Карл Маркса цIерагIа колхоз	1140
А. Баракузева — Первомайски района Орджоникидзе цIерагIа колхоз	1140
Д. Кадырова — Веденски района «Победа» яха колхоз	1094
Н. Эскиева — Ножай-Юртовски района Кирова цIерагIа колхоз	1086
У. Елимгореева — Курчалоевски района «Дружба» яха колхоз	1084
Х. Эмирходжиева — Курчалоевски района XX партсъезда цIерагIа колхоз	1079
М. Магомадова — Веденски района Карл Маркса цIерагIа колхоз	1038
М. Решидова — Курчалоевски района «Октябра 40 шу» яха колхоз	1030
М. Попович — Первомайски района А. Шерипова цIерагIа колхоз	1000

1959 шера 1 январера денз 1 июле кхаччалца хIара Iаттагара 1300 килограммал дукхагIа шура яьккха

Нохч-ГIалгIай АССР совхозий дояркаш

Е. Шестак — Ермоловски совхоз	2178
М. Юсупова — Ермоловски совхоз	2099
А. Дулдаева — Гвардейски совхоз	1914
М. Арсимикова — Красноармейски совхоз	1889
З. Салтаева — Надтеречни совхоз	1885
М. Болгиреева — Предгорни совхоз	1782
Д. Тарамова — Ермоловски совхоз	1759
С. Лушева — Ингушски совхоз	1733
Д. Усманова — Ермоловски совхоз	1700
С. Сайдулаева — Надтеречни совхоз	1699
З. Галаева — Ингушски совхоз	1663
П. Дасаева — «Дружба» яха совхоз	1656
Т. Зелимханова — Ермоловсли совхоз	1652
Л. Ибрагимова — Самашкински совхоз	1641
Л. Муталиева — Ингушски совхоз	1634
А. Комплектова — № 1 йола шурий совхоз	1626
Е. Сорокоума — Предгорни совхоз	1624
А. Арсамурзаева — Ермоловски совхоз	1618
Д. Заурбекова — «Дружба» яха совхоз	1611
Ш. Пугоева — Назрановски совхоз	1594
Р. Горбань — Грозненски сомий-баьца даарий совхоз	1580
М. Груневская — Старо-Юртовски совхоз	1572
Т. Саидова — Ермоловски совхоз	1560
А. Аристова — «Горец» яха совхоз	1560
В. Вощева — Ассински сомий-баьца даарий совхоз	1560
П. Алиева — Назрановски совхоз	1532
Х. Юсупова — Надтеречни совхоз	1508
К. Зелимханова — Ермоловски совхоз	1501
О. Томилина — Предгорни совхоз	1499
З. Эльмурзаева — Надтеречни совхоз	1488
Е. Скибо — «Горец» яха совхоз	1488
З. Кравченко — Надтеречни совхоз	1487
М. Дукаева — Надтеречни совхоз	1481
Е. Чихачева — Грозненски шурий совхоз	1479
С. Губаревич — Ермоловски совхоз	1468
М. Мусхаджиева — Шалински совхоз	1465
М. Мартынова — № 1 йола шурий совхоз	1465
М. Яковлева — Грозненски шурий совхоз	1462
Э. Догаева — Новосельски совхоз	1461
П. Сорокоумова — Предгорни совхоз	1460
М. Алтемирова — Надтеречни совхоз	1459
Х. Дасиева — Назрановски совхоз	1459
М. Лалаева — Старо-Юртовски совхоз	1457
Ш. Дудшева — Надтеречни совхоз	1451
М. Ефремова — № 1 йола шурий совхоз	1449
П. Гмырина — Надтеречни совхоз	1445
Л. Мальсагова — Назрановски совхоз	1443
Ш. Баудинова — Надтеречни совхоз	1442
Ш. Бангаева — Горячеисточненски совхоз	1437
П. Мусуркаева — Горячеисточненски совхоз	1436
В. Каймум — «Горец» яха совхоз	1435
З. Кагерманова — Надтеречни совхоз	1427
С. Дунтаева — «Горец» яха совхоз	1426
В. Гончар — Горячеисточненски совхоз	1426
Т. Эдилова — Надтеречни совхоз	1425
З. Тельхина — Лермонтовски совхоз	1425
В. Яковлева — № 1 йола шурий совхоз	1421
Н. Пащенко — Грозненски шурий совхоз	1421
З. Макалова — Ермоловски птицесовхоз	1419
А. Адсаламова — Надтеречни совхоз	1415
Ж. Цакаева — Старо-Юртовски совхоз	1413
Н. Погребняк — № 1 йола шурий совхоз	1413
С. Жук — № 1 йола шурий совхоз	1409
Х. Горсиева — Грозненски шурий совхоз	1408
В. Пшеничная — Грозненски шурий совхоз	1406
Р. Девицкая — № 1 йола шурий совхоз	1406
А. Жукова — Предгорни совхоз	1405
А. Асхабова — Горячеисточненски совхоз	1404
Е. Еременко — Горячеисточненски совхоз	1404
Н. Горковенко — № 1 йола шурий совхоз	1402
М. Рахманова — Ассински сомий-баьца даарий совхоз	1400
М. Яхьяева — Горячеисточненски совхоз	1388
А. Самойленко — «Горец» яха совхоз	1381
Г. Джамалдаева — № 1 йола шурий совхоз	1380
О. Игнатенко — Шалински совхоз	1379
М. Котельникова — № 1 йола шурий совхоз	1376
М. Бекова — Ингушски совхоз	1375
М. Исламова — Старо-Юртовски совхоз	1375
А. Лаврушина — № 1 йола шурий совхоз	1366
Э. Рассуханова — Горячеисточненски совхоз	1364
С. Арнаут — Грозненски шурий совхоз	1364
К. Бисмеева — «Джалка» яха совхоз	1360
Т. Алексеева — Горячеисточненски совхоз	1359
Т. Махметмерзаева — Горячеисточненски совхоз	1351
К. Борисова — Горячеисточненски совхоз	1350
П. Рябий — № 1 йола шурий совхоз	1349
Е. Валынкина — № 1 йола шурий совхоз	1347
А. Матвиенко — № 1 йола шурий совхоз	1347
М. Байсарова — Грозненски шурий совхоз	1346
Т. Гидаева — Шалински совхоз	1333
Н. Кагерманова — Грозненски шурий совхоз	1330
З. Докуева — Старо-Юртовски совхоз	1323
Н. Колесникова — Грозненски шурий совхоз	1322
А. Сайдулаева — Грозненски шурий совхоз	1318
Т. Пшеничная — Грозненски шурий совхоз	1316
Т. Шахбиева — Горячеисточненски совхоз	1313
Э. Сатуева — Горячеисточненски совхоз	1313
А. Дашева — Назрановски совхоз	1308
В. Антонова — Грозненски шурий совхоз	1307
И. Локотош — Шалински совхоз	1306
Е. Адамова — Грозненски шурий совхоз	1305
Т. Кадиева — «Горец» яха совхоз	1304
А. Эскерханова — Новосельски совхоз	1304
Х. Ханзалатова — Лермонтовски совхоз	1300

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиуме

ЦIагIа самогон даккхарцеи кхыдола корта бохош дола малараш кийчдарцеи лоаттабеш бола къовсам кхы а дукхагIа чIоагIбанза барг ца хилара хьакъехьа дуккхача гражданашта ловш долча гIулакхий а общественни организацеша еннача предложеней а лоархIам а баь, «ЦIагIа самогон даккхарцеи кхыдола корта бохош дола малараш кийчдарцеи лоаттабе безача къовсама наькъий хьакъехьарча» Указа проект а кийчъяьй дерригача халкъо ювцаргйолаш кепа теха из араяккха аьнна решени а яьй РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумо. Лохехьа кепа теха я ювцаш йола Указа проект.

ЦIагIа самогон даккхарцеи кхыдола корта бохош дола малараш кийчдарцеи лоаттабеча къовсама наькъий хьакъехьара РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума УКАЗА ПРОЕКТ

ХIанз, вай мохк шерра коммунистически общество хьалъе болабеннача хана, къахьегамхой коммунистически уйланца хьалкхебара, берригача гражданий культура а сакхетам а дIахо йодача хана лакхбара, капитализмах юхедиса гIулакхаш наьха кхетам чура дIадахара къаьстта боккха лоархIам болаш ба паччахьалкхени общественни организацей болх. ДIаяхача замах юхедиса эггара вогIа долча гIулакхех цаI да къахьегамхой унахцIено телхаеш, дезалий барт эгIабеш, балха доккха зулам деш, советски обществона зе деш малараштa тIехьавалар.

Нах малара тIехьабоахаш гIулакх да самогони кхыдола корта бохош дола малараши цIагIа кийчдар.

Вай мехкара къахьегамхой даггахьа раьза бац, самогон дахар бахьан долаш Iалаьмате дукха шекар, ялат, свекла, коартолаш, кхыйола баха нах продукташцеи промышленность бедалцеи Iалашъяра боккха лоархIам болаш йола юртбоахамера продукташ йоаеш хилара. Корта бохош дола суррагатни малараш кийчдар кхачаш продукташ йоаярал совнагIа уж мелаш болча нахах дарба де йиш йоацаш дола лазараш тохаш хиларца а во да.

Автономни республикай Лакхехьарча Советий Президиумайи, краяйи, областейи, районийи, городийи, юртийи, поселкайи къахьегамхой депутатий Советий теркам тIабохийт РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумо, самогон даккхарца а, хIаьта иштта кхыдола корта бохош дола малараш цIагIа кийчдарца а хоадамболлаш къовсам лоаттабанза барг ца хилара. Самогон даккхарца лоаттабеча къовсаме цIенхаштта паччахьалкхен низ тIабахьарца цхьана, дуккхача наха тайп-тайпарча наькъаща Iоаткъам бе беза. Самогон даккхари корта бохош дола кхы тайпа малараш кийчдари сийдоацаш гIулакх хетаргдола а из обществона духьалара гIулакх даьвола цхьаккха саг таIазар ца деш вутаргвоацаш дола а хьал оттаде деза хIара нах мел бахача юрта.

ЦIагIа самогон даккхарцеи кхы тайпа корта бохош дола малараш кийчдарцеи лоаттабеш бола къовсам кхы а дукхагIа чIоагIбанза барг ца хилара хьакъехьа дуккхача гражданаша яьча предложенейи даьча декхарийи лоархIам а баь, РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу:

1. Самогон, чIачIа, хIирий къаракъ, дит-комарех доаккха къаракъ, кхы тайпа цIагIа доаха корта бохош дола малараш доахийтаргдоацаш массайолча моттигашка соцаде.

2. Самогон е кхы тайпа корта бохош дола малараш шоайцига кийчдеш а леладеш а хиларца гучабаьнна нах, нагахьа санна цар духьашха даь хIама из дале, болхлой, гIулакхерча наьха, колхозникий собранешка чIоаггIа бехке а болба общественни судага дIа а телалба.

Нагахьа санна наьха Iоаткъам кхоачам боацаш хеташ хуле, цу наха 300 сомага кхаччалца гIод тохалда.

ГIод тох юрта, поселкерча къахьегамхой депутатий Совета исполнительни комитета решенех е районни, городской къахьегамхой депутатий Совета исполнительни комитета чуйоагIача административни комиссе баьча соцамах, хIаьта 10 ди далалехьа дIадала а деза из.

Нагахьа санна теха гIод ханнахьа дIа ца лойя, законо яххача тайпара хьадоаккх из. ЦIагIа деш дола самогони кхы тайпа корта бохош дола малараши хьадаха а дIамехкаде а деза.

3. ЦIагIа деш дола самогон, чIачIа, хIирий къаракъ, дит-комарех даьккха къаракъ, кхы тайпа корта бохош дола малараш ший цIагIа хьадеш а леладеш а хилча; нагахьа санна уж малараш кийчдарах е ший цIагIа леладарах наха хьехам баьчули административни таIазар даьчули тIехьагIа из болх цу саго баьбале, — кхаь беттагара денз шерга кхачалца исправительни балхаш дайт е пхе шерга кхаччалца ха техе юртамукъаленах воаккх.

Грозненски химически заводе № 122 йола корпус хьалъеча дика болх бу А. Т. Старыха бригадо. ССКП ЦК июньски Пленума сийна яхье а яьнна, июнь бетта план 202 процент кхоачашъяьй цу бригадо.

Пхи-ялх бутт хьалха лаьтта оахкаш болхло вар Ислаев Хьамид, хIаьта хIанз электровибраторца беча балха говзал кара а ерзаяь, хьинаре къахьег цо.

Сурта тIа: Ислаев Хьамид электровибраторца № 122 йолча корпуса кIийлен тIа бетта бетона маркхал тоIабеш воалл.

П. Катакова сурт.

Торонаш цхьатарра — болх тайп-тайпара

ЧIоагIа дегаш гIоздаьнна къахьег Первомайски района А. Шерипова цIерахча колхозерча къахьегамхоша. Укх 1959 шера ше тIаийца социалистически декхараш кхоачашдеш хьайбаши коа тIара оалхазараши дебадара план кхоачашъярах рапорт делар колхозо июньски Пленум хьайийлача дийнахьа.

Планах 200 центнер мара йоацача 400 центнер шура ехкай колхозо паччахьалкхенга дIадахача ах шера.

Дикка толамаш даьхад колхозникаша укх шера ялаташ хьувкъийтара а. Гурахьа дIадийна ялаташ чуийца бовла боахк уж хIанз. Паччахьалкхенна ялат дIадалара план ханал хьалха кхоачашъяьй колхозо. ХIара гектара тIара даргдолаш да 19—20 центнер ялат. Иштта дика хьийкъай гидуараш, хьажкIаш, кхыйола культураш. ДIадахача шера 700 эзар сома шайда баьккхар колхозо, цудухьа вIаштIехьадаьлар керда гIирсаш хьалде, юрта боахама машинаш эца.

Уж толамаш даха вIаштIехьадоал цхьоагIо йолаш, барт тайна, къахьегам дукха безаш колхозникаш хилар бахьан долаш. Дикача балхаца шоаш дIабовзийтаб ялх бетта хIара Iаттагара 900—1000 килограмм шура яьккхача доярканша Ахриева Фадимана, Ахриева Райхьанта, жа леладераша Плиев Хусена, Гетагазов Исропила, механизатораша Хаматханов Iаьлас, Хаматханов Макшарипа, иштта кхыбараша.

Колхозеи бахача наьхеи боахам дикагIа тоалургба колхозникаш говза, хьаькъалца къахьегаш хуле. Из дика кхетаду А. Шерипова цIерахча колхоза къахьегамхоша.

Дика къахьегеи боахам тоабеи торо хургья кхыча колхозашка а, нагахьа санна кадрай гIулакх вIаштIехьадолаш хуле. Юрта боахама техника, агрономия дика йовзаш, къахьегамхошка болх байта ховш кулгалхой хуле колхоз сиха дегIа йоагIилга массанена а ховш да.

Нагахьа санна колхоза кулгалхой во хуле, цига кхоачамбоацараш дукха а хул, колхоза боахам дегIа а багIац. Из хьахьокх укх масало: районера А. Шериповеи Орджоникидзеи цIерахча колхозий боахамаш тоадара торонаш цхьатарра я, хIаьта Орджоникидзе цIерахча колхозе из гIулакх во лел.

Из иштта хIанад аьлча, цу колхоза председатела нов. Бесаев Ахьмада хац ший болх лелабе. МоллагIа хIама шийга хаьттача, е агроном а е инженер а вац со, оал председатела. Колхоза кулгалхоша шоай болх иштта оттабар бахьан долаш ялаташ чуэца доладала 2 ди дисача хана кийча яцар комбайнаш, ток, иштта кхы эшараш. ДIадийнача ялаташта ханнахьа оасар а кхы гIулакх а ца дар бахьан долаш ялаташ оасарах хьал а дикъа, кхыча балхаш тIара хьа а боахаш оасар де ахийта бийзар цига болхлой.

А. Шерипова цIерахча колхозе эггара хьалхара терко ю къахьегам нийса вIаштIехьабаккхара. Укхаза зехьа довц колхозникаша хьийга къа. Дика вIаштIехьабаьккхаб ший болх нов. Цицкиев керте латтача колхоза правленес.

Бакъдар аьлча, кхоачамбоацараш а да колхоза балха юкъе-м. Царех цаI да нахацара массово-политически болх эсала лелилга. Цу гIулакха чIоаггIа уйла е еза партийни а комсомольски а организацеша.

ДIахо йодача хана дика тоалургболаш ба колхоза боахам. 1965-ча шера 10 эзарнега дIаккоачаде лерхI жа. Кхозза дукхагIа хургда доахан а.

Вай партеси советски правительствоси шоашта хьалхашка уваттаду юрта боахам кхы а дегIабоалабара декхараш сийленца кхоачашде лерхI А. Шерипова цIерахча колхозерча къахьегамхоша.

В. СТЕПНОВ,
ССКП Первомайски райкома пропагандаи агитацеи отдела заведующи.

Комсомольцийи кагирхойи дика гIулакхаш

Шалински района комсомольцашеи кагирхошеи дерригача советски халкъаца цхьана хьинаре къахьег ворхI шерара план ханал хьалха кхоачашъяра.

Семилетка хьалхарча шера лакхара декхараш тIаийцад кагирхоша.

Района къахьегамхошта дика бовзаш а сий деш а ба хьажкIаш лелаеш бола Зармаев Iаддал-СаIиди М. Бачалови. Цар дIадоладарца укх шера районе вIашагIъеллай хьажкIаш лелаю комсомольско-кагирхой 15 звено, хьажкIаш лелаю механизировании 6 звено.

ТIагIертта къахьегаш я укх шера Зармаева Iаддал-СаIида звено. Цар доккха декхар тIаийцад, 20 гектар лаьтта хIара гектара тIара томараш тIехьа 200 центнер хьажкIаш яха. Из декхар кхоачашдара кIаьд ца луш къахьегаш ба звено членаш.

Зармаева звенос хьокхам тел кхыча звеношта а. ХIара звенос де лерхIар цаI да: Зармаева тIехьа ца бисар, дукхагIа хьажкIаш яха. Иштта декхар оттадаро царна гIо ду дикагIа болх бара.

Зармаева звеноца яхье яьннай Хаджимурадова Марета, Габазова Тахе, Ахметова Румана, Магомадов Вахи иштта кхычар хьажкIаш лелаю звенош.

Ахметова Румана звенос балхаш даьд сомий бешамашка, 12 гектар кхешта оасар даьд, новкъостал ду гибридни хьажкIаш хьалкхееча звенона.

Румана сий ду районерча къахьегамхоша, цун 17 шу мара даьннадац, ший гIулакх дика хов цунна, ший болх дукха безаш я из.

Юрта боахама кхыча доакъошка а ба хьинаре къахьегаш кагирхой. «Шалински» совхоза 2-ча отделене МТФ заведующе нов. Оганесян Асатур Аракеловича чIоагIача безамца бувц южарий—дояркаш Мусанипова Азеи Кайпеи. Азаси Кайпаси болх бу МТФ кагирхой бригаде. Шоайла вIаши яхье а баьнна болх беш ба уж. ХIанз хьалха латт Аза. Цо хIара Iаттагара июнь бетта 355 килограмм шура яьккхай.

Азий 16 шу да, хала да цу зIамигача диткъача дегIара йиIигах селла низ балларах теша. Бригада хIара доярках къаьстта декхар тIаийцад хIара Iаттагара 2300—2500 килограмм шура яккха, нормах 2000 килограмм йолча. Барт тайнача дояркай коллективо ший декхар кхоачашдергхиларах шеко яц.

Дуба-Юрта клуба заведующи ва нов. Зубайраев С. Из дика агитатор ва. Клуба болх цо бувз отделене болхлошта хьалхашка латтача декхарашца. Цо вIашагIдехк газеташ дешилга, беседаш ю, ССКП ЦК июньски Пленума материалаш Iомаеш ба уж хIанз. Зубайраевс боккха теркам тIаухийт клуба балха юкъе нохчий кхалнах озара.

Дуба-Юрта комсомольцийи кагирхойи инициативах цига дуккха нохчий кхалнах юкъе а озаш кино хьувкх. Иштта болх барах клуба актив шерлуш латт кхалнах дукхагIа юкъе а болаш. Актива юкъе ба хIанз Гулцева Арвани, Эльдарова Санет, Зубайраева АсмаI, иштта кхы бараш.

Иштта патриотически уйланца хьинаре къахьегарца семилетка хьалхара шу толамца чакхдаккха гIерташ ба Шалински районера комсомольцаш а кагирхой а.

Д. ДОГАЕВА,
ВЛКСМ Шалински райкома секретарь.

Доазол дехьара

ПОЛЬСКИ ХАЛКЪА РЕСПУБЛИКА СТОЛИЦА—ВАРШАВА.
Польски Центральни фотоагентства сурт.

Женевски совещане

Женева. 21 июль. (ТАСС спец. корр.) Тахан СССР-а кхыча мехкашцарча гIулакхий Министра А. А. Громыкос председателал а деш, йиъ-лагIа пленарни заседани хилар кхыча мехкашцарча гIулакхий министрий Женевски совещане.

ДIаяхача заседанешка США, Англе, Франце викалаша кхетам болаш жоп даланзар советски делегацена, Германе юкъара комитет хьае оашош доладаь гIулакх тIатIа а дукхагIа мел хIана долийт оаш, СССР-а делегацес из тайпа комитет е предложени оттаьчул тIехьагIа аьнна цо даьча хаттара. ДIаяхача дискуссес хьахьеккар, Германе юкъара комитет е аьнна оттаяь советски предложени малхбузерча паччахьалкхений викалаша хьал ца лацар цхьаккха хIаманца чIоагIде могарг ца хилар а Малхбузерча кхаь паччахьалкхено Германе шин паччахьалкхенна юкъе переговораш яра чIоагIа духьал йолчеи Женевски совещане моллагIа бале а барт бара духьале яр мара кхы уйла йоацачеи ФРГ-а делегаце никъ хьаллоацаш хилар а.

Цул совгIа, США паччахьалкхен секретара К. Гертера селханарча заседане эгтара хьалхагIа къамаьл деш юха а аьлар. ФРГ-аи ГДР-аи викалаш юкъе бола Германе юкъара комитет хьаяра США делегаци раьза хила йиш яц.

Германе юкъара комитет хьаяра гIулакх малхбузерча паччахьалкхенаша тIа ца эцар нийса долга моллагIча тайпара даь а бакъдеи уж паччахьалкхенаш СССР-а позицена цхьадолча даькъе тIехьа я яха гIулакх оттадеи гIерташ, США-н, Англе, Франце делегацей цIерах К. Гертера «аргIан йола предложени» юкъейоалайир. Цу предложенес йоах. Женевски совещани хIанз ше вIашагIкхийттача тайпара а йолаш, Германе гIулакхага дIахо а хьожаш хургья. Из иштта хьажа еза Германе шинна даькъа юкъера бувзамаш шердареи дегIадоаладареи дешашка а. Из де совещанес юкъ-юкъе заседанеш ергья, барт баь оттабаьча боарамахи йиллача моттигеи. Совещане иштта йиш я лакхехьара шоашта дувца бокъо енна цхьацца дола дешаш дувцаргдолаш къаьстта барт бе а.

М. Кув де Мюрвилеи С. Ллойдеи хьаллаьцаь К. Гертера предложени.

Цул тIехьагIа къамаьл де дош ийцар Л. Больца.

Немецки халкъо дакъа па лоацаш. Германе шин паччахьалкхенна юкъе барт боацаш, Германе дешах цхьаккха соцам бе йиш ца хилар белгал а даькха, Л. Больца аьлар. Германе шинна а паччахьалкхен хьашташ а лоархIаш, совещане барт белга вIаштIехьа даьнначул тIехьагIа, малхбузерча паччахьалкхенаша совещане дувцача дешай хьакъехьа соцам бар тIехьататтар новкъа да.

Германе юкъара комитет юллилга ма а даькха, цун когаметта Женевски совещани ший тайпара йицйолийтаргйоаца хIама де деза яха К. Гертера аьннар дувцаш. Л. Больца харцдир США викало ГДР-а режим наьха викалех латта Iаьдал дац яхаш дийцараш.

К. Гертера юкъейоалаяь предложени ФРГ-ана маеззара я аьнна белгал а доаккхаш. В. Греве къамаьл даьчул тIехьагIа, А. Громыкос къамаьл дир, малхбузерча кхаь паччахьалкхен предложенешта юкъера дуккха дика йоаца моттигаш белгал а йоахаш.

ОКЕАНА ДЕХЬАРА САДОВНИК ЕВРОПЕ.
Ю. Федорова сурт. ТАСС фотохроника.

Индийски городера В. И Ленина цIерах йола парк

ДЕЛИ, 20 июль. (ТАСС). Инде йоккхийча промышленни центрех лоархIаш йолча Канпуре В. И. Ленина цIерах йола парк хьаеллара хетаяь собрани хилар.

Парк хьаеллача хана дуккха нах вIашагIа а теха митинг йир культурни бувзамаш дегIадоаладара йолча Советско-Индийски общества моттигерча отделене. Митинге ше къамаьл деш муниципалитета председатела белгалдир, В. И. Ленин индийски халкъо сий деш а цунна дукха везаш а хилар. Цул тIехьагIа къамаьл даьча Уттар яхача штата законаш арадоахача собране депутата Прадеш Датта аьлар, индийско-советски доттагIал чIоагIданза даргдац, аьнна. Цу тайппара къамаьл дир советски посольствера веначa викало В. С. Москалевс.

ФРГ патриоташ лувцар

БЕРЛИН, 19 июль. (ТАСС). Малхбузехьарча Германе хIанз а ца социйташ низаш деш да Германи вIашагIтохара тIехьа къувсаш болча немецки патриоташта. АДН агентствос беча хоамах, Дортмунде бахаш болча нахах кхоъ саг лаьцав. Германски Демократически Республика-ца барта хилара тIахьехаш а, ФРГ атомни герзаца кийчъяра духьал къовсам лелабу малхбузехьарча Германера кагирхой хьаллоацаш а хиннаб уж. Патриоташ бехке бу «кагирхошта юкъе къайлагIа коммунистически болх лелабаьб», яхаш.

Индонезерча мятежникашта духьалара операци

ДЖАКАРТА, 20 июль. (ТАСС). Суматреи Сулавесеи екъаенна лелача мятежникий группашта духьала толаме къовсам лоаттабеш да Индонезийски эскар. Къаьстта дика кайоалаш чакхъювл операцеш Северни Центральни Суматре.

Кепа йоазоно беча хоамах, хIанз а Тайванера новкъостал ийдеш ба мятежникаш. Лаьца каравоалаваьча мятежникий связнойтара инструкцеш кораяьй, чанкайшистски генерала кулгаш тIа а долаш.

Дешара кердача шера шоай ханнахьа кийчъе школаш

ХьатIадоагIа дешара керда шу СССР-еи РСФСР-еи Лакхехьарча Советаша «Школа вахарцара бувзам чIоагIбарахи мехка чухь халкъа дешара система дIахо дегIайоалаяpaхи» тIаийцача законашка хьежжа школай болх эргабоаккхаш дола хьалхара шу хургда. Школашка деша дагIача дерригача бераша Iомаданза даргдоацаш бархI шерара политехнически дешар юкъедоаладаро дIадех дешара кердача шера бокъонца школаш, интернаташ, хIаьта иштта берий учрежденеш кийчъяр.

Школашта ремонт еш доагам, кхы тIа эша дешара а боахама а оборудовани Iалашъеш, школьни мебела ремонт еш балхаш ду хIанз.

Школеи интернати ший ханнахьа а дика а дешара кердача шерага кийчъярга хьежжа ка йоалаш кхоачашдулургда царна шоай декхараш.

Школаш дешара кердача шера а берий учрежденеш Iай бергболча балха а кийчъе социалистически яхь а лаьца, общественни организацеша дика новкъостал а деш, вай республика халкъа дешара болхлоша шерра дIаболабаьб дешара кердача шерага школаш кийчъеш бу болх.

Дешара кердача шера еш йола кийчо дика лел Ножай-Юртовски, Наурски, Курчалоевски, Каргалински, кхыча а районашка.

Масала, 1 июле Наурски районе бархI школе: Алпатовски, Ищерски, Мекенски, Николаевски, Калиновски, кхыча а школашка йизза ремонт яь яьннай, шера эшача доагамах ахенел совгIа дар Iалашдаь даьннад, самообложене чотах хьехархошта ду ши цIа даь доалаш латт. 1 август тIаккхоачаш массанахьа ремонт яь а школаш дешара кердача шера кийчъяь а йоахаргья, аьнна дош деннад Наурски районерча болхлоша. Из дика гIулакх деш доккха новкъостал ду царна колхозаша, совхозаша, кхыча общественни организацеша. Наурски районе колхозий новкъосталца хальеш латт 300 сага лаьрхIа йола школьни помещенеш, школашта кхы тIа хьатIаеш латт 440 сага тоъал классаш, интернат, физкультурни зал.

Ищерская станице «Октябра 40 шу» яхача колхозо чIоагIа йоакхо ю школа а берий а. Колхозо школанна 120 дешархочоа кхо класс хьаю, интернат чухургйола цIенош даь йисте доалаш латт. Колхозо школанна 16 эзар сом мах бола хьу хьожаяьй, карта улгий пIендаш ийцад, «ГАЗ-51» яха автомашина мах а боацаш школанна дIаеннай.

Колхоза шийгара доагIар школас а ду. 6—9 классашка деша вагIача 42 сагах латта, итталагIча классе деша ягIача Балакирова Любас хьалхле лелаю дешархой производственни бригада харбазаш, комсаш, хьажкIаш дIайийнача колхоза кхашка болх беш я. 120 кролик йола ферма вIашагIъеллай цо.

Колхозаша новкъостал а деш, керда школаш хьалъю, йолаш яраш шеръю республика кхыча районашка а. Сунженски районе XIX-ча партсъезда цIерах йола колхоз станице Троицке юкъерча школанна кхы тIа 280 дешархочоа лаьрхIа 7 класс хьалъе йолаеннай; цу районерча «Путь к коммунизму» яхача колхозо хьалха правлени чухинна шозза вIаштIара даь цIенош школана дIаделар, мах а боацаш.

Дешара кердача шера кийчо еш доккха новкъостал ду Ножай-Юртовски районерча колхозаша. Цар новкъостал а деш, пхе школе 480 дешархочоа лаьрхIа кхы тIа цIенош хьалдеш латт.

Урус-Мартановски, Ачхой-Мартановски, Наьсарен, Надтеречни, кхыча а районий дуккхача школашта ремонт яь яьннай.

Курчалоевскии Первомайскии районашка шоай ханнахьа йоакхо а яь, 5 июнь тIаккхоачаш доагам кийчдаь даьннад.

Районе балха баьхкача къоначa хьехархошта чубаха цIенош ду. Хьехархошта районни центре — Курчалое 12 квартира йола цIенош, Советски районе кхоъаш цIенош хьалдеш да, Ачхой - Мартановски районе СаьмуIашка 8 квартира йола цIенош хьалдаь даьннад.

Наьсарен районе ерригача школашка дешара кердача шера чIоагIа кийчо еш я. Ремонтни балхаш дикагIа лел Наьсарен-Вокзалерчеи ТIой-Юртарчеи юкъерча школашка, Долакха-Юртарча ворхI шерарча школе. Цу школаша июль бетта ремонт яь йоаккхаргья. Бераш дIаэца кийчо еш я Экажкъонгий-Юртара школа-интернат.

Школаши хьехархойи доагамца Iалашбара гIулакх во латт. Доагам Iалащдеи школашта доккха новкъостал деи декхарийла я районa совхозаши боахама организацеши. Из новкъостал тIехьа а ца тетташ вIаштIехьа даккха деза.

Дешара шу доалуш вай республике боагIа лакхереи юкъереи дешара педагогически заведенеш йистеяьха дукха къона хьехархой. Моттигерча советски, комсомольски организацейи халкъа дешара органийи декхар да махулла чIоагIагIа цар йоакхо яр, биззача кхоачамца уж хьатIаэцар.

Дешара керда шу доалуш цхьоалагIа-пхелагIа классаш кердача планашкеи программашкеи яргхиларца а школа вахарцара бувзам чIоагIбеш дола гIулакхаш дергхиларца а дувзаденна городе Грозне хьехархой говзал лакхъеча институташка дешаш республикерча хьехархой йоккха группа я. Ахканара каникулаш йолаш городе Грозне шоай говзал лакхъеш дешаш хургба эзар совгIа хьехархой.

Дешара керда шу доалуш нохчийи гIалгIайи меттала 17 учебник арадаргда. 17 учебниках бархI арадаьннад, 1 август тIаккхоачаш арадаргда юхедиса 9 учебник а.

Укх шера дешара керда шу доалуш школашка денад 1800 парт, 200 классни доска, 265 столярни верстак, кхыйола школьни оборудовани а. Дешара шу доладалехьа кхы тIа а 2 эзар парт, гIандаш, шкафаш, кхыйола мебель яхьаргья. Республикерча школаштеи берий учрежденештеи дешара а боахама а оборудованега 4367 эзар сом дIадохийтаргда.

Дешара кердача шера кийчо еш къаьстта моттиг дIалоац школашаинтернаташа. Дешара керда шу доалуш керда 5 школа-интернат хьайийла а йолаш йола интернаташ шеръяь а хила еза. ХIанз керда хьайийлача школашта - интернаташта эша оборудовании инвентарьи Iалашъеш а педагогически кадраш хьайиъеш е я. Старопромысловски районе 36 участке хьалъеча, 880 моттиг йолча кердача школе 300 моттиг йола школа-интернат хьаелларгья, Наьсарен района Экажкъонгий-Юрта кердача здане хьайиллай 120 моттиг йола школа-интернат. Киевски улицагIа керда хьадаьча цIеношка дIачугIоргья Ленински районера № 2 йола школа-интернат.

Цхьабакъда школаш-интернаташ кийчъеш деча балхашта юкъе доккхий кхоачамбоацараш а да. Уж хIанзехьа а дIадоахаргдола гIулакхаш де деза.

Дуккхача районашка во латт доагам Iалащделта, мела лел школешта ремонт яра балхаш, дуккха бола нах цу гIулакха юкъеззабац. Масала, Ачхой-Мартановски районе шера эшача доагамах итт процент мара Iалащдаьдац, Веданарча йоккхача школа вIалла а Iалащдаьдац доагам; иштта во латт из болх Надтеречнии Урус-Мартановскии районашка а.

Доагам Iалащдеча школашта кIезига новкъостал ду Надтеречни, Ачхой-Мартановски, Урус-Мартановски районий совхозаша.

Халкъа дешара отделий, школай хьалхле лелаераша йоакхо е еза колхозийи совхозийи новкъосталца дешархой хьаэцаргболаш ерригa школаш-интернаташ кийчъе а кхы тIа эшача оборудованеца уж Iалашъе а, колхозашеи совхозашеи деша дагIача бераштa дIайха даа хIама лоаттадергдолаш вIаштIехьадаккха а.

Керда школаш хьаелга геттара во латт. 1959 шерах 6 бутт совгIа ха яьннай. ХIанзалца хьа цхьаккха а керда школа яь яьннаяц. Пхи школа хьалъе езача «Чечингстрой» тресто цхьаккха хьаеннаяц.

Кхы дикагIа лелабац из болх «Сельэлектрострой» тресте а. «Чечингстройи» «Сельэлектростройи» трестий хьалхле лелаераша хьалъе еза керда школаш шоай ханнахьа йисте яха еза.

Совнархозои «Чечингстрой» трестои школашта-интернаташта общежитеш яь яха еза.

Ерритача общественностеи шефал деча организацейи новкъосталца халкъа дешара болхлой, къахьегама депутатий советий декхар да — 1959—1960 дешара шера школаш ший ханнахьа кийчъелгеи берий учрежденеш Iан тIехь лерттIа болх бергболаш Iалашъелгеи.

Н. ДЕМУШКИН,
Нохч-ГIалгIай АССР-а просвещене министра заместитель.

ДИКАГIА ЙОЛА БРИГАДА

Юртбоахама артелашта хьалхашка латтарех эггара лоархIамегIа дола декхар да хIанз сихагIеи дикагIеи ялаташ чуэцилга. Цу гIулакха чIоагIа оарцагIбаьннаб Грозненски района «Аргун» яхача колхоза къахьегамхой.

Шоаш тIаийца декхараш сийленца кхоачащду нов. Алхазовс кулгалдеча 1-ча комплексни бригадерча механизатораша. Кхаь дийнахьа 193 гектара тIара мукх хьеккар цар. Дика къахьийгар нн. Горбатовеи Удодовеи агрегаташа.

Ялаташ чуэца доладеннача хьалхарча дийнахьа денз хьалхле лелаю механизатора Н. Горбатовс. Укх тIехьарча деношка хIара сменах 29—32 гектара тIара касараш гул а деш оард товзача механизатора.

Колхозе хьалхле лелаеча Алхазова бригадерча механизатораша ялх дийнахьа чуийцад кIа.

Ялаташ чуувзаш дика къахьег Ю. Сайтахановс, Ш. Готабаевс, Андреевс, иштта кхыбараша.

Хьакхари ардари къаьст-къаьста а долаш ялаташ чуэцар бахьан долаш 1-ча бригаде планах хIара гектара тIара 11,3 центнер ялат даккха дезача 16,7 центнер даьккхад.

Гурахьа дIадуврргдолча ялаташта ханнахьа, аьха а аьха лаьтта кийчделга бокххача лоархIамера гIулакх долга дика кхетаду механизатораша. Цудухьа сихбенна лаьттaш оахаш боахк уж. БIаьннел тIех гектар лаьтт аьхад цар хIанзале.

Г. АЛХАЗОВ.

Иштта салоI пионераша

Строительни предприяте болхлой профсоюза областной комитета «Лоаман фо» яхача пионерски лагере хинначоа гургда вай партес а правительствос а берий, вай тIехьен, мел йоакхо ю. Цига хиннача моллагIчун а баркал ала дог доагIа иштта дика бераша салоIилга вIаштIехьадаьккхараштa.

«Лоаман фо» яха лагерь лоам кIал, Чишки яхача юрта, хозача метте улл. Цунна улув йоккха листа хьу я. Нийса тиллай лагерах «Лоаман фо» аьнна цIи. Укхаза фо цIена а чIоагIа безаме а да.

Цу хозача метте хIара аргIанна салоIаш 800 совгIа бер хул. Уж да гIишлош ерий, мехкдаьтта чакхдоахарий, химикий бераш. Хьалхарча аргIанна салоIаш хинна бераш цIа а даха хIанз шоллагIча аргIанна кхы а 900 гаргга бер салаIа доладеннад.

Ханашка хьежжа дика дIанийсдаьд укхаза бераш. Кагий бераш кирпишкех даьча каппийча цIеношка, кIеззига доккхатIдараш корпусашка, кхы а доккхагIдараш чаьтарашка дах. ЦIенош а чаьтараш а хоза кийчдаь, дика маьнгеш, цIена тIа-кIал юлла хIама йолаш да. ЦIеношка а лагера коа а Iаламате цIенеи хозеи я. Лагера коа укх дIайхача деношка бераш, чIоагIа безаме хеташ, лувчаш бассейн я, ловза а физкультурни гIулакхаш кхоачашде а яь гобаьккха спортивни площадкаш я. Цига бераш волейболах а, футболах а, теннисах а ловз, площадкаш тIа турникаш а кхы йола снарядаш а я. Шаккха порядок ца толхаеш дIахьу укхаза Iуйрийна еш йола зарядка а пионерски линейка а. Цу гIулакха а къаьстта площадка я.

Садайча а сагота хилац бераштa. Лагере ахкан кинотеатр да. Дийнахь йола распорядок ший лерттIа кхоачаш а еш берашта сагота а хургйоацаш, уж дика кхетам а болаш дегIадоаладара пайдана хургдолаш да лагера болхлоша деш дола гIулакхаш. Масала, лоам а хьунагIа а экскурсеш ю. Цига бераштa мохк а, баьцовгIаш а йовз, туристски походаш е Iомаду и. кх. дIа.

Сакъердаме а паргIата а салоI пионераша. Цхьабакъда, цу тIа хадац лагера болхлоша берий еш йола йоакхо. Берашка низ болийта, уж унахцIена хилийта лаьрхIа бу цар шоай берригa болх. Берашта дилла а чам болаш а тайп-тайпара а кхача ба, каст-каста сомаш, баьца дaараш лу. Лагере медицински пункт я. Говза медицински болхлой тIа а хьожаш салаIа оттаяь порядок йизза кхоачашъю лагере. Хадланза берий унахцIенонга а, дуача хIаманга а хьож лораш. ЧIоагIа хоза хет бераш лагера коа-юккъе ягIача йоккхача цIенача столове чудолхаш бIаргадайча. Цу хозача фега салоIача берий дика чам ба дуача хIаманца. Цудухьа йоах дaьшеи ноаношеи бераш тоаденнад а бос дикагIа хиннаб а.

Цхьабакъда, цхьавар нийслу дийнахь йола распорядок а йохаяь ше цхьаь хьунагIа е лоам вахара тIера волаш. Цудухьа тобаьккха карт яле а чIоагIа бIарг локх воспитателаша бераш лагерера ара ца дувларга. Лагере а баьхка шоай берашка дика хьожилга хайя дег тIа сагото а йоацаш цIаберз дайи ноанойи.

Лагере хIара аргIанна салаIа бераш хьаэцача хана цIераш а йийзе цIей хул пионерий. Лагера болхлоша берий йизза терко яро, нийса оттаьча распорядках берригa болх беш хиларо, хоза Iалам, цIена фо хиларо — цу дерригане тешал ду укх шера пионераша цу республика дикагIа йолча лагере дика салоIаргхилара а уж дегIа унахцIенагIа а низ болашагIа а хургхилара а.

А. ПУХОВИЦКИЙ.

Наьсаре театр хургда

Укх тIеххьарча хана балхаш сихденнад Наьсарен самодеятельни халкъа театр хьаделлара кийчо еча. Из театр 1959 шера бахача наха гIалгIай меттала спектаклаш хьокха декхарийла да. ХIанз укх сахьате театро болх бергболча цIеношта ремонт еш латт. Дукха ха йоаццаш театре болх бе кагий нах а мехкарий а хержаб. Царех 10 саг театральни искусства говзал йовзийта Грозне, халкъа творчества ЦIагIа кхаь бетта деша вахийтав.

Укх деношка кхоачаргва Москвена юххера хьийха режиссер. Театре балха хьайийцав спектаклашта художественни оформлени ергйола Абиев ТIахIир, кхы а театра эша болхлой кийчбергба режиссер хьакхаьчa.

Х. БЕРСАНОВ,
Наьсарен района культура отдела заведующи.

Нефтесбыте 25 шу

Тамаш я нефтесбыта Грозненски управлене С. Г. Самбиев ца вовзаш саг хуле. Сий долаш ба цо хьабена къахьегама никъ. Из бакъду цунна тийннача Сийлен грамоташа а мехкдаьтта промышленноста Министерства приказаша а.

1933 шера, ший 15 шу даьннача хана, Ермоловски нефтебазе дIаболабир цо эггара хьалха болх. Уйла тIаяхийтта ший политически кхетами образовании лакхъяр а болх дика бар а бахьан долаш 2—3 шу даьлча Грозненски нефтебаза директора заместителал вахийтар из. 20 шу мара даьннадацар Самбиева, из Слепцовски нефтебаза директорал хьожавеча хана. Цул тIехьагIа дукха ха ялалехьа ше хьалха болх баьча Грозненски нефтебаза директорал вахийтар из. ТIема шерашка ший берригa низ а хьинар а фронта мехкдаьтта продукташ лоаттаелга дика вIашагIдоллара дIалора Самбиевс. Из бахьан долаш цо кулгалдеча нефтебаза коллектива СССР Паччахьалкхен оборона Комитетеи нефтяникий Союзий ЦК ЦIе байракх елар. Нов. Самбиевна приказаца баркал а аьнналар.

1944 шера денз 1957 шерага кхаччалца ший специальностах Гурьевски областе цхьацца балхаш даьд цо.

1957 шера денз, ше ваьча мехкацIа а вена, Слепцовскерча нефтебазе директорал вахав Самбиев.

Республикански нефтебазай управлене предприятешта юкъе хьалхара моттиг а ЦIе байракх а лелаю Слепцовскерча нефтебазо. Iаламате дика порядок я нефтебазе. Дерригa балхаш механизаци яь да, гонахьа карт а яь чулостадаь цIена ков да, коа бани а я.

ДIахо йодачa хана а кхы а дикагIа тоа а беш, ший болх дIабахьа лаьрхIа ва нефтебазашка болх беш хьавоагIа нов. Самбиев.

А. ПЛИЕВ,
Первомайски райПО председатель.

Кинолекторий болх бе йолаеннай

«Красный молот» яхача завода культура ЦIен правленеи Iилман политически знанеш йоаржаеча республикански обществоси «Машиностроитель» яхача ахканарча кинотеатре хьайийлай сакъердамера кинолекторий.

Укхаза йийшай «Коммунизм хьалъергъяраш Iомабарах» яха, хьалхара лекци.

Кхыйола лоархIамера темаш а я кинолекторе плана тIа. Культура ЦIагIа хургья «Дыи кхалсаги» яхача темах вечер, Нохч-ГIалгIай мехкара композитораши писателаши къахьегамхошца вIашагIкхетара хетаяь вечер.

Цу вечера тема «Хьай мохк бовза» яхаш хургья. Укхаза гулбеннарашта Нохч-ГIалгIай АССР боахамах а, мехкдаьтта продукцех а, Грозный дIахо йодача хана тоаяларах а дувцаргда. Иштта кхы дуккха а сакъердаме къамаьлаш дергда укхаза.

С. ВОРОНИН.

Нохч-ГIалгIай радиос еча передачай программа

23-ча июле: 7.20 — «Советски хирурге толам» — беседа (эрсий меттала); 7.35 — Хоамаши, передачай программеи; 7.45 — Советски Союзереи доазол дехьареи хоамаш (нохчий меттала); 8.45 — «Сердало» газета обзор; 9.00 — Халкъа иллиаларxоша дакъа лоаца концерт; 17.00 — «РадиочугIолла культура университет» (эрсий меттала); 17.20 — Пионераштеи дешархоштеи передача (гIалгIай меттала); 17.35 — Нохч-ГIалгIай авторий музыка произведенеш; 18.00 — Юртбоахама болхлошта передача (эрсий меттала); 18.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала); 18.40 — Промышленноста болхлошта передача (нохчий меттала); 19.30 — Керда хоамаш (нохчийи гIалгIайи метташка).

24-ча июле: 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 7.35 — Хоамаши передачай программеи; 7.45 — «Ленинан некъ» газета обзор; 8.45— Советски Союзереи доазол дехьареи хоамаш (гIалгIай меттала); 9.00 — Безама иллеш оалаш концерт; 17.00 — «Коммунистически къахьегама бригаде» — передача (эрсий меттала); 17.20 — Юртбоахама болхлошта передача (гIалгIай меттала); 17.35 — Нохч-ГIалгIай Радиокомитета художественни самодеятельност микрофона хьалхашка; 18.00 — Пионераштеи дешархоштеи передача (эрсий меттала); 18.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала); 18.40 — «ССКП историе керда учебник» (нохчий меттала); 19.30 — Керда хоамаш (нохчийи гIалгIайи метташка).

25-ча июле: 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 7.35 — Хоамаши передачай программеи; 7.45 — Пионераштеи дешархоштеи передача (нохчий меттала); 8.45 — «Семилетка хьалхарча шерара продукци» корреспонденци (гIалгIай мет) 9.00— Казахстанерча радиоладувгIархой заявкех концерт; 17.00 — «Радиоастрономи тахан» — беседа (эрсий металла); 17.20 — Кхалнаха долча журнала йиълагIа номер (гIалгIай меттала); 17.35 — Нохч-ГIалгIай музыка концерт; 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала); 18.15 — Художественни самодеятельноста концерт; 18.40 — Лермонтова хетаяь литературни передача (нохчий меттала); 19.30 — Керда хоамаш (нохчийи гIалгIайи метташка).

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Тахан кинотеатрашка

Iан зал — **«ТIоми машари»** (1-гIа сери).

Долалу: 8.30, 10.40, 12.50, 3, 5.10, 7.20, 9.30.

Ахкан зал — **«ТIоми машари».** (1-гIа сери).

Долалу: 7.55, 10.

Челюскинций цIерахча кинотеатре

Йоккха зал — **«ТIоми машари»** (1-гIа сери).

Долалу: 10, 12.15, 2.30, 5, 7.15, 9.30.

ЗIамига зал № 1 — **«ТIоми машари»** (1-гIа сери).

Долалу: 8.30, 10.45, 1, 3.15, 5.30, 7.45, 10.

ЗIамига зал № 2 — **«ТIоми машари»** (1-гIа сери).

Долалу 9, 11.15, 1.30, 3.45, 6, 8.45, 10.30.

ЗIамига зал № 3 — **«Йиш лекхаш а екаш а йола га».**

Долалу: 9.15, 10.45, 12.15, 1.45, 3.15, 4.45, 6.15, 7.45, 9.15.

РЕДАКЦЕН АДРЕС: г. Грозный, Сталина улица 23. ТЕЛЕФОНАШ: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретара — 2-25-72; корректорске 2-30-91; партийни вахареи экономикани отделий — 2-25-72.

СФ01792 1918 шерарча 11-ча августа цIерах йола типографи, Нохч-ГIалгIай АССР, г. Грозный, Революцеи проспект, 30/3. Заказ № 4490